

sanca

na kvalitné sociálne služby

osvetový sociálny občasník
1,80 EUR

1/2022

Asociácia poskytovateľov
sociálnych služieb v SR

PRÍLOHA
ASOCIÁCIE
POSKYTOVATEĽOV
SOCIÁLNYCH
SLUŽIEB V SR

Strany 19 – 39

SLOVENSKÉ
MATKY

SA ROČNE VZDAJÚ
VYŠE 200 DETÍ

**PAVOL
VILČEK**
NA HRANICI
VOJNY
POMÁHAL MEDZI PRVÝMI

**LEN 8,8%
OBCÍ**

SI PLNÍ POVINNOSŤ
VOČI ODKÁZANÝM

**NEDOVOLÁTE SA ŠPECIALISTOVI?
VOLAJTE NA KRAJ!**

PRESKRIPTCIU LIEKOV ZACHRAŇUJE MIMORIADNA SITUÁCIA

ISSN 2729-7411

01

9 772729 741007

Asociácia poskytovateľov
sociálnych služieb v SR

ASOCIÁCIA
POSKYTOVATEĽOV
SOCIÁLNYCH SLUŽIEB
**PONÚKA
UNIKÁTNY
KURZ**

PRE VEDÚCICH
PRACOVNÍKOV,
SOCIÁLNYCH PRACOVNÍKOV,
OPATROVATEĽKY A SESTRY
V SOCIÁLNYCH
SLUŽBÁCH.

Alena KUBES

**KINESTETIKA: OPATROVANIE
A OŠETROVANIE BEZ NÁMAHY**

Vďaka jedinečnému kurzu Aleny Kubes zvýšite kondíciu a pohybové schopnosti klientov a prispějete tak k ich samostatnosti. Opatrovateľky a sestry sa naučia stláčaním určených bodov na tele klienta narábať s ním tak, aby netrpela ich chrbtica a to aj bez toho aby používali špeciálne zdvíhacie zariadenia a prístroje. Štvordňový kurz renomovanej trénerky Aleny Kubes je rozdelený na dve dvojdné časti, a účastníkom tak umožňuje vyskúšať si poznatkov nadobudnutých v prvej časti v praxi. Účastníci kurzu získajú nielen praktické tlačené materiály ale aj medzinárodný certifikát.

	ČLEN APSSvSR	NEČLEN APSSvSR	Termíny	SKUPINA C	SKUPINA D
Cena 4-dňového kurzu	300 €	330 €	1. časť	5. - 6. 9. 2022	8. - 9. 9. 2022
			2. časť	7. - 8. 11. 2022	10. - 11. 11. 2022

Prihlášku nájdete na www.apssvsr.sk

Účastníci si hradia obed a ubytovanie sami. Obed je možné objednať si vopred, ponuka bude zaslaná po prihláške na kurz. Každý účastník platí osobitne nad rámec ceny za školenie 30 € za registráciu priamo do EKA – za certifikáciu (platí sa priamo na kurze v hotovosti pri registrácii po príchode). Káva, čaj, nealko a ovocie zabezpečené v rámci kurzu 3 x denne.

Miesto konania: PENATI CLUB, Agátova 33, Bratislava

EDITORIAL

**Čia je to vojna?
Naša, naša...**

sanca

Šanca • osvetový sociálny občasník

Vydáva občianske združenie
NÁRUČ Senior & Junior v spolupráci
s Asociáciou poskytovateľov sociálnych
služieb v SR

ŠÉFREDAKTORKA

Mgr. Anna Ghannamová

EDITOR

Mgr. Juraj Mikloš

REDAKTORKA

Mgr. Eva Gantnerová

Eva Sládková

Mgr. Nikola Fejková

ART DIRECTION

Ing. Vladimír Ďurikovič

LAYOUT

Starion, s. r. o.

OBÁLKA FOTO

iStock

INZERCIA

press@apssvsr.sk

TLAČ

Alfaprint

EVIDENCIA

EV 2936/09

REDAKČNÁ RADA

Mgr. Anna Ghannamová,

Doc. MUDr. Božena Bušová, CSc., MPH,

Mgr. Juraj Mikloš

Nevyžiadané rukopisy a obrazový
materiál nevraciamy. Za obsah inzercie
zodpovedajú inzerenti. Autorské práva
vyhradené.

o. z. NÁRUČ Senior & Junior,
Fedákova 5
841 02 Bratislava
IČO: 30 856 515
e-mail: naruczachrany@naruczachrany.sk
tel: 0903 903 298

dátum vydania: IV/2022, 14. ročník

Vychádza s finančnou podporou
Ministerstva práce, sociálnych vecí
a rodiny SR

NÁRUČ
SENIOR & JUNIOR

Asociácia poskytovateľov
sociálnych služieb v SR

Tiež už nevládzete pozerat správy a ráno sa budíte s obrazmi zastrelených civilistov na cestách so zviazanými rukami? Miestami upadáte do depresie z bezmocnosti zastaviť vojnu na Ukrajine a na kôpku skládáte veci, ktoré vám v médiách radia zbalit si do krízovej batožiny, keby to aj u nás nedajbože začalo?

Niet inej cesty len pretaviť svoju úzkosť, strach o budúcnosť a súcit do pomoci obetiam tohto šialenstva. Lebo verte, naša bezmocnosť sa nedá ani len porovnať s tou, ktorú cítia ľudia v pivniciach Mariupola. Náš strach má ďaleko od strachu odídenců, ktorých synovia a manžela zostali bojovať o slobodu. Sami. Bez adekvátnej pomoci západných krajín. A súcit? Iste je na mieste. Ale utečenci pred vojnou potrebujú viac ako súcit konkrétny čin pomoci. Treba si vybrať len formu, ktorá je pre Vás najviac prijateľná. Dodáva to silu ráno vstať a neupadať na duchu. Lebo fotka kvetiniek, či vychádzka so psom nabije baterky tak na 15 minút.

Moja dobrá priateľka a jej manžel lekár, si vzal v práci dovolenku a išli spolu na hranice s Ukrajinou robiť dobrovoľníkov tretí deň od invázie. Aj jeden z víťazov minuloročnej Národnej ceny starostlivosti - držiteľ Dobrého srdca v kategórii manažér v sociálnych službách - Paľko Vilček, tam bol tiež medzi prvými (nie náhodou jeho zážitky nájdete v tomto čísle Šance). Obdivuhodní sú aj všetci z tých Slovákov, ktorí odíencov prichýlili vo svojich domovoch a stali sa ich priateľmi a sprievodcami v tomto núdznom okamihu. Iní ukladajú darovaný tovar pre Ukrajincov v Auparku, alebo ho naopak, nakupujú a nosia do tejto ušľachtilej výdajne pod značkou Kto pomôže Ukrajine. A my, v sociálnych službách, už na naše voľné miesta v zariadeniach prijímame starkých z Ukrajiny, alebo ľudí s postihnutím, či matky s deťmi do útulkov a krízových centier. Nie je

málo ani tých z nás, ktorí sme už Ukrajinky zamestnali ako opatrovateľky, či na iné dlho prázdne pozície. A sme im za to vďační, že chcú pracovať, lebo na Slovensku máme celkovo - vyše 80 000 pracovných pozícií voľných. Takých pozícií, ktoré nechcú Slováci dlhodobo prijať a to aj napriek tomu, že sú to pracovné miesta aj s celkom prijateľným zárobkom. Preto nerozumieme tým hlúpym a ničím nepodloženým komentárom na sociálnych sieťach zväčša dobrovoľne nezamestnaných o tom, ako nám Ukrajinci zoberú prácu... Sú hodné len opovrhnutia. Rovnako ako tie, ktoré znevažujú obeť zdieľaním ruských hoaxov o hercoch hrajúcich sa na mŕtvolách. Mohli by sme nad tým mávnuť rukou a povedať si, „nebudem sa takými hlupákmi zaoberať.“ Ale ak si potom prečítate výsledky prieskumu, podľa ktorého pätina Slovákov reálne verí tejto zvrhlej ruskej propagande, uvedomíte si, že 80% Rusov tleska Putinovi a v Maďarsku vyhral zasa Orbán, na mávnutie rukou treba zabudnúť. Lebo dnes je už viac ako jasné, že hybridná informačná vojna sa zmenila na skutočnú. Vojnou na Ukrajinu začala vojna v nás. Vojna dobra a zla a o to, či ich vieme od seba ešte rozoznať. Či pod nánosmi populizmu a pohodlia nájdeme ešte pravdu o človeku a jeho podstate. Tej, ktorá nás odlišuje od zvierat.

Nevzdávajme sa rovnakého meradla a zodpovednosti za náš osud. Angažujme sa preto nielen v pomoci, ale aj v určovaní vývoja cez komunitu, či svojich zoskupení. Lebo v týchto rozhodujúcich chvíľach by bolo neodpušiteľné nechať ho v rukách neschopných, schopných všetkého - nielen útokov na vlajky v parlamente. Bude dobre, musíme veriť.

Anna Ghannamová
predsedníčka APSS v SR

iniciátori novely, najmä poslanec Marek Krajčí, novelu obhajoval, ale väčšinu odbornej praxe nepresvedčil: Podľa stanoviska prezídia Slovenskej lekárskej spoločnosti (SLS) z 17.1. 2022 sa do praxe zaviedli viaceré „neracionálne zmeny, ktoré sú čiastočne aj nevykonateľné a ktoré priamo ohrozujú dostupnosť potrebných liekov pre veľkú časť občanov republiky (SR). Zvlášť pre osoby vo vyššom veku a osoby trpiace viacerými závažnými chorobami alebo poruchami zdravotného stavu.“ Táto právna úprava totiž zrušila tzv. delegovanú preskripciu liekov, ktorá platila do 31. 12. 2021. Delegovaná preskripcia dávala odborným lekárom možnosť (nie povinnosť), delegovať predpisovanie liekov, ktoré odporučili pacientovi, na všeobecného lekára ich pacienta. Povinnosť predpisovať lieky pacientovi platila do času nadobudnutia účinnosti tejto novely pre všeobecných lekárov a aj špecialistov. Proti spomínanej novele sa postavila väčšina relevantných organizácií zastupujúcich odbornú prax. Od tých čo zastrešujú lekárov, poskytovateľov zdravotnej starostlivosti až po pacientské organizácie. Vadilo im najmä to, že predkladatelia s nimi novelu nekonzultovali. Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb sa k danej téme vyjadrila v tom čase ako posledná a to na základe lekárov, ktorí dlhodobo spolupracujú so zariadeniami

PRESKRIPCIU
LIEKOV ZATIAĽ
ZACHRAŇUJE
MIMORIADNA
SITUÁCIA.
ZATIAĽ...

ČO S TÝMI PREDPISMI NAPOKON BUDE?

NOVELA ZÁKONA 362/2011 Z. Z. OD 1.1. 2022 ZÁSADNE ZMENILA PREDPISOVANIE LIEKOV. PÔVODNE DOBRE MYSLENÝ ZÁMER NOVELY: ZABEZPEČIŤ RÝCHLEJŠIU A JEDNODUCHŠIU DOSTUPNOSŤ LIEKOV, POMÔCOK A DIETETICKÝCH POTRAVIN PACIENTOVI, JASNÉ ZADefINOVANIE PRÁVNEJ ZODPOVEDNOSTI LEKÁRA, KTORÝ LIEK INDIKUJE AKO AJ ODBREMENENIE NEÚNOSNÉHO ZAŤAŽENIA VŠEOBECNÝCH LEKÁROV VŠAK PO VSTUPE POSLANECKÉHO NÁVRHU DO VLÁDNEJ NOVELY SPÔSOBILA PRAVÝ OPAK: NA ZAČIATKU ROKA VYPLAŠILA LEKÁROV, LEKÁRNIKOV I PACIENTOV. MNOHÍ SA PÝTALI, ČI TO NEOHROZÍ DOSTUPNOSŤ LIEKOV.

sociálnych služieb a starajú sa o ich klientov.

Prečo je pre sociálne služby predpisovanie liekov tak podstatné?

Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb v SR (APSS v SR) vyvíja nemalé

úsilie na zlepšenie pripravenosti poskytovateľov chrániť zdravie svojich klientov. Dôležitou, zodpovednou a zložitou agendou je aj zabezpečovanie liekov a zdravotníckych potrieb či pomôcok. Dôležitou a zodpovednou preto, lebo od plynulého zabezpečenia liekov v súlade s aktuálnou ordináciou lekára priamo

závisí zdravie a komfort klientov – prijímateľov sociálnych služieb. Mnohé štúdie dokazujú, že chyby v podávaní liekov sú veľmi častou príčinou zbytočných hospitalizácií. Naši klienti sú často chronicky chorí pacienti s mnohými diagnózami. Úplne bežne užívajú desiatky liekov denne. Poskytovateľ

musí zabezpečiť, aby dochádzajúci liek bol lekárom načas predpísaný a vyzdvihnutý z lekárne. Ak každý z klientov užíva priemerne desať liekov (často to býva i viac), v zariadení, ktoré poskytuje starostlivosť 50 až 100 klientom, je v priebehu mesiaca zabezpečovaná až tisícka krabičiek liekov. Krabička liekov, pritom nie je krabička rukavíc, každá z nich podlieha predpisu lekára. Do procesu zabezpečovania liekov vstupujú ďalšie situácie, veľmi často novovzniknuté ochorenie, potreba zmeny predtým nastavenej terapie, teda nové lieky, príjem nového klienta, hospitalizácia, nedostupnosť liekov a pod.. Lieky podľa veľmi individuálnych potrieb našich klientov musíme nielen včas „dať predpísať“ (tiež individuálne), no tiež vyzdvihnúť v lekárni a priviezt' ich do

zariadenia a denne precízne rozdeľovať do liekoviek. Okrem liekov sa predpisuje i nutričná výživa a vo veľkých množstvách tiež plienkové nohavičky, plienky a celkovo inkontinenčné pomôcky. A ešte tu stále máme Covid 19! Len aby sa nezabudlo...

Zhoršuje sa aj dostupnosť lekárov, mnohokrát sa k lekárom nedoklopeme, nedovoláme, na e-mailovú komunikáciu veľa z nich odpovedá neskoro, alebo vôbec. Uvedomujeme si, že to nie je chybou spolupracujúcich lekárov, že ich je málo a sú veľmi často extrémne preťažení. V regiónoch často chýbajú špecialisti z viacerých medicínskych odborov.

Hľadali sme riešenia pri okrúhlym stole aj počas webinár

Spoločnosť Hartmann Rico, ako jeden z Hlavných partnerov APSS v SR zorganizovala okrúhly stôl na tému zmeny preskripcie liekov práve so zameraním na to aké starosti s danou zmenou majú zariadenia sociálnych služieb. Následne v spolupráci s ním zrealizovala asociácia aj webinár o tomto probléme. Mnoho zástupcov poskytovateľov sociálnych služieb na ňom reflektovalo obavu, že po zmene preskripcie **hrozí, že cesta k liekom bude pre pacientov ešte zložitejšia ako bola doteraz, lebo poskytovateľ je stále viac a viac oberaný o možnosť im ich včas (efektívne) zabezpečiť. V novelizovanom zákone nenachádzajú oporu v súvislosti s predpisovaním plienok - napríklad, ktoré si do novely mali možnosť predpisovať na základe poverenia na preskripciu špecialistom.** Podľa Dr. Ondreja Sukeľa zo Slovenskej lekárskej spoločnosti (SLS) „Všeobecný lekár klientov zariadenia s.s. už vo vzťahu k tejto preskripcii nemá žiadnu kompetenciu, na rozdiel od právnej úpravy, ktorá platila do 31. 12. 2021. A to ani pri zhoršení zdravotného stavu pacienta! Tak ako hovorí obhajkyňa novely Dr. Monika Palušková – „zodpovednosť za predpísaný liek už nesie výhradne lekár, ktorý ho predpísal a do tejto zodpovednosti iný lekár nie je už oprávnený vstupovať.““ No nie som si úplne istý, či je toto opatrenie v prospech pacienta.“

Dobry príklad k tomu uviedla aj Mgr. Marianna Kličová zo

špecializovaného zariadenia Slnecny dom v Humennom: „Situácia, ktorej sa obávame úplne bežne: pacient užíva lieky od špecialistu, ale pacientov zdravotný stav sa začne zhoršovať (tachykardia/hypertenzia/epileptický záchvat/hypoglykémia...), my sa dokážeme spojiť iba s lekárom zariadenia, ten nebude chcieť vstupovať do liečby špecialistu – nemá právnu zodpovednosť za ordináciu lieku, ktorý je v kompetencii špecialistu. Špecialistovi sa nedovoláme (bežná prax) - čo budeme v takýchto prípadoch robiť? Z dôraznala ešte jeden ďalší dôležitý moment: „Do platnosti novely sme fungovali na báze hromadného zabezpečovania liekov pre všetkých klientov dvakrát mesačne. Čo postačovalo, keďže interval bol viazaný na predpis lekára (teda na to do koľkých

dní od predpisu treba liek vyzdvihnúť) – 7 dní. Charakteristická bola intenzívna spolupráca so všeobecným lekárom zariadenia, u ktorého sa kumulovali všetky lieky. Mal tak prehľad, mohol do liečby vstupovať v rámci riešenia novovzniknutých problémov a stavov. Upozornil nás, keď preskripcia od špecialistu skončila. Po novela nás už všeobecný lekár neupozornil – keďže to nebude vidieť. V zariadeniach si budeme musieť termíny striehnuť sami. A nielen termíny a intervaly výberu liekov z lekárne ale aj preskripcie. Proces predpisovania liekov sa roztriešti na dve časti: na bežné lieky od všeobecného lekára a na lieky od špecialistov. Čas na tom strávený sa minimálne zdvojnásobí, ak nie viac.“ Ako dodala, periodicita výberu lieku a veľkosť balení neumožní zariadeniu zosúladiť rôznych termínov výberu do jedného. Teraz to už možné nie je. Dokážeme teda ustriechnuť a organizovať zvládnuť individuálne intervaly platnosti preskripcie a výberov liekov u jednotlivých pacientov, keď doteraz sme fungovali na princípe hromadnej preskripcie a výberu? Dokážeme, ale prináša nám to zbytočnú, nikým nezaplatenú prácu, frustráciu a zas odchod mnohých zo sociálnych služieb. Z pohľadu našej praxe naďalej upozorňujeme na riziko veľmi náročnej orga-

nizácie zabezpečovania liekov, ktoré je ilustrovaný príkladom pacienta napr.:“ ... pacient, ktorý má štyroch špecialistov. Možnosť efektívneho výberu liečiv v daný mesiac v jeden deň nebude až takou samozrejmosťou, akoby prax potrebovala. Do procesu zabezpečovania liekov ešte vstupujú ďalšie situácie, ako je príjem nového klienta, potreba zmeny terapie, hospitalizácie, nové liečivá, a to všetko bude situáciu a záťaž zhoršovať. Vplyvom právnej úpravy došlo k úprave dátového rozhrania tak, že opakované výbery možno robiť „kedykoľvek“ po zobrazení receptu, ale nekumulujú sa. Zároveň však prvý výber MUSÍ byť urobený do 7 dní, inak recept zmizne. Avšak – stále nie je možné „nastaviť“ si výber na jeden deň.

Príklad pacienta, ktorému predpísal liek 4 špecialisti, každého navštívil v iný týždeň. Každý mu predpíše 90 tbl. Balenie lieku užívaného raz denne s periodicitou výberu 3 mesiace.
2. 3. 2022 – NEU, liek vyberiete
3. 3. 2022 – ďalší výber je možný od 4. 4. neobmedzene
9. 3. 2022 – KAR, liek vyberiete
10. 3. 2022 – ďalší výber je možný od 11. 4. neobmedzene
16. 3. 2022 – INT, liek vyberiete
17. 3. 2022 – ďalší výber je možný od 18. 4. neobmedzene
23. 3. 2022 – URO, liek vyberiete
24. 3. 2022 – ďalší výber je možný od 25. 4. neobmedzene

Predpis od neurológa si síce od toho 4. 4. môžete vybrať neobmedzene (teda nie len po dobu 7 dní), ale tým, že pacientovi už v termíne možného výberu došli lieky, musíte prísť do lekárne čo najskôr – nemôžete počkať do 11. 4., kým sa Vám zobrazí recept od kardiológa, etc... Takže recept je realizovateľný aj dlhšie ako sedem dní, prvý výber však MUSÍME urobiť do 7 dní a ďalšiemu sa periodicita počíta odo dňa výberu – pacient, ani lekár, ani lekárnik NEMÁ možnosť tieto výbery zosúladiť. Výber ďalšej dávky dotknutý je. Ďalšiu dávku je možné vybrať až po perióde určenej lekárom, ktorá sa počíta nie od termínu predpisu, ale vždy až od termínu výberu predchádzajúcej dávky. Teda – ak by ste si napríklad liek od neurológa podľa príkladu vyššie nevybrali v apríli až v máji, tak ďalšiu dávku (júlovú) Vám umožní vybrať až v auguste, keďže perióda sa počíta nie od dátumu predpisu, ale dátumu výdaja a nezaujímajú ju, či povedzme mesiac-dva pacient prežil bez lieku. **Možným riešením by podľa Onreja Sukeľa mohla byť dohoda s partnerskou lekárnou o zabezpečení realizácie REPETATUR receptov.** Lekáreň by mohla pomôcť so sledovaním termínov vyzdvihnutia REPETATUR receptov. Navyše zariadenia sociálnych služieb nemajú prístup ku kompletnej zdravotnej dokumentácii v e-zdraví (elektronická zdravotná knižka pacienta), a teda nemajú možnosť vidieť lieky, ktoré boli pacientom predpísané konkrétnymi špecialistami. O predpise liekov špecialistami si budú musieť viesť osobitnú dokumentáciu, nebudú mať možnosť dokumentovať originálne poverenie na preskripciu, ako tomu bolo doteraz. „V našich organizáciách roky usilujeme o nastavenie procesov tak, aby boli čo najefektívnejšie, pri minimálnych nákladoch, lebo nie je dosť personálu a zariadenia sú podfinancované. No zároveň chceme garantovať dostupnú a bezpečnú starostlivosť bez výpadkov, či chýb. Veľmi by sme potrebovali, aby sa podmienky zabezpečovania liekov zjednodušili, predovšetkým v záujme našich klientov“, zdôraznila Mgr. Anna Ghannamová, predsedníčka APSS v SR. Ako povedala: **Nikdy nie je neskoro priznať si chybu a urobiť novú novú. Veríme, že sa tak napokon stane. Možno potichu a nenápadne, ale predsa. Lebo Rozhodnutie MZ SR, ktoré zachováva akoby status quo do novely sa viaže iba na obdobie mimoriadnej situácie. A tá raz skončí.**

NEDOVOLÁTE SA ŠPECIALISTOVI? VOLAJTE NA KRAJ!

PO BÚRKE OKOLO NOVELY O ZMENE PREDPISOVANIA LIEKOV VYDALO MINISTERSTVO ZDRAVOTNÍCTVA ROZHODNUTIE, PODĽA KTORÉHO JE MOŽNÉ ZA ISTÝCH OKOLNOSTÍ ÍŠŤ SYSTÉMOM PRED NOVELOU POČAS MIMORIADNEJ SITUÁCIE, KTORÁ NA ÚZEMÍ SR STÁLE PLATÍ. ABY SME POCHOPILI NIENEN KONTEXT TOHTO ROZHODNUTIA, ALE AJ SAMOTNEJ NOVELY, OSLOVILI SME MUDR. MONIKU PALUŠKOVÚ, PHD., MBA, KTORÁ JE ZNALKYŇOU V ŠPECIALIZAČNOM ODBORE VŠEOBECNÉ LEKÁRSTVO A PREZIDENTKOU SPOLOČNOSTI VŠEOBECNÝCH LEKÁROV SLOVENSKA (SVLS), AKO AJ KONZULTANTKOU ÚRADU PRE DOHLAD NAD ZDRAVOTNOU STAROSTLIVOSŤOU (ÚDZS).

Čo bolo impulzom pre zmenu legislatívy?

Impulzov na zmenu legislatívy bolo viacero a „teli“ už dlhodo. Ešte pred desiatimi rokmi by žiadneho z predpisujúcich lekárov ani nenapadlo, aby svojmu pacientovi po vyšetrení nepredpísal lieky a vyšetreného poslal následne za ďalším lekárom, aby mu lieky, ktoré neindikoval, predpísal. Súčasťou lekárskeho vyšetrenia je aj predpis lieku, toto ustanovenie je v zákone už desiatky rokov a ani teraz sa to nezmenilo. Pandémia COVID-19 úplne zmenila fungovanie ambulancií – všeobecní lekári pracovali často 10-12 hodín denne, vybavovali „kovidových“ a „nekovidových“ pacientov, mail, telefonáty, riešili akútne aj chronické ochorenia pacientov. Aj keď boli chorí alebo v karanténe, snažili sa zabezpečiť svojim pacientom lieky. Z dôvodu redukcie návštev v ambulanciách NR SR schválila zákon, ktorým sa rušili preskripcie aj indikačné obmedzenia liekov počas núdzového stavu alebo mimoriadnej situácie. Cieľom bolo znížiť nadbytočný kontakt pacienta s ambulanciami. Paradoxne, práve toto bol impulz k tomu, že mnohé ambulance špecialistov prestali ordinovať a ak všeobecní lekári nechceli nechať pacientov bez liekov, v snahe pomôcť im, predpisovali v dobrej viere lieky, ktoré pacient potreboval, aj za špecialistov, ktorých ambulance boli zatvorené. Právom predpokladali, že keď sa

zmierni pandémia, predpisovanie liekov nadobudne štandardný charakter. Boli prakticky dva roky hospodársky nasadení, bez možnosti si oddýchnuť rovnako ako pracovníci zariadení sociálnych služieb. Mnohí špecialisti, predovšetkým psychiatri či imunológovia si naďalej predpisovali a predpisujú nimi indikované lieky tak, ako je to štandardné všade vo svete. Nie všetci špecialisti sa však vrátili k bežnej praxi. Aj teraz, keď to už nie je na mieste, odmietajú pacientom písať nimi indikované lieky. Vyčerpaní všeobecní lekári musia okrem bežnej práce „doháňať“ zameškané preventívne prehliadky, onkologické skríningy, predoperačné vyšetrenia, monitoring chronických pacientov, robia akútnu medicínu či návštevnu službu. Ak by mali popri tomto ešte predpisovať všetky lieky takmer všetkých ostatných lekárov, stali by sa z nich „sekretárky“ iných ambulancií a nemali by dostatok času na starostlivosť o samotných pacientov.

Čo presne je cieľom zmien v legislatíve?

Jednoznačne dosiahnuť pôvodný stav – každý lekár je zodpovedný za správnu indikáciu ním vybraného lieku. On vie, prečo daný liek vybral, on vie, prečo nevybral iný s rovnakou účinnou látkou alebo dávkovaním. Liečba každého pacienta je individuálna a okrem indikujúceho lekára, ktorý musí byť aj predpisujúcim, aby kompletne prevzal

na seba zodpovednosť aj za úpravu liečby. V čase, keď máme plne funkčný elektronický eRecept a poukaz, pacient nemusí nikam chodiť za svojím lekárom. Repetatur recept to ešte uľahčí. Cieľom zmien v legislatíve je jasná zodpovednosť za manažment pacienta každým lekárom, ktorý indikoval liečbu a medicínska bezpečnosť pacienta.

Čo prinesie táto zmena legislatívy klientom zariadení sociálnych služieb a poskytovateľom?

Predovšetkým nevyhnutnosť zmeniť „zabehané“ stereotypy, efektívnejšie nastaviť procesy a manažment pacienta s využitím elektronického zdravotníctva. Po začiatkovej vyššej časovej náročnosti pri zmene zaužívaného obstarávania liekov pre klientov zariadení sa systém nastaví. Bude to viesť k úsporám ľudských zdrojov, finančných prostriedkov, zníženiu potreby kontaktovania ambulancií. Možnosť výberu Repetatur receptu v určených intervaloch bez kontaktovania lekára je veľkým benefitom pre pracovníkov týchto zariadení.

Javí sa, že proces predpisovania liekov bude v ovela menšej miere sústredený na ošetrojúceho lekára zariadenia a v ovela väčšej miere sa roztriešti medzi ním a špecialistom.

Všeobecný lekár naozaj nie je „vysunutým pracoviskom“ pre špecialistu na predpis liekov. Obaja majú svoju špecializáciu a náplň svojej práce.

Obaja sú špecialistami vo svojom odbore. Nikto nie je nikomu podriadený, každý pracuje nezávisle a je za svoju prácu medicínsky a právne zodpovedný. Je žiaduce, aby každý lekár písal lieky, na ktoré pacienta nastavil, pretože sám najlepšie vie, prečo zvolil aktuálne riešenie. Prvoradá je bezpečnosť pacienta a jej súčasťou je predpis liekov indikujúcim, nie iným lekárom.

Kto bude koordinovať predpis liekov? Nehrozí, že špecialista predpíše liek, ktorý v kombinácii s liekmi predpísanými iným špecialistom alebo všeobecným lekárom pacientovi ublíži?

Predpis liekov nie je potrebné koordinovať. Každý lekár, a to v ambulancii aj nemocnici rovnako, má prístup do eZdraví. Vidí v nej lieky, ktoré boli pacientovi predpísané, aj ktoré si už v lekárni vybral, a to aj niekoľko mesiacov dozadu. Takto je maximalizovaná bezpečnosť pacienta – predpisujúci lekár vidí, čo už pacient užíva, a tak vie existujúcej liečbe ním indikovanú terapiu prispôbiť.

Priblížte nám, prosím, princíp REPETATUR receptov. Ako s týmto postupom efektívne pracovať v praxi zariadení sociálnych služieb, ktoré ošetrujú desiatky klientov, pričom jeden klient má aj 5-6 špecialistov?

Repetatur, teda opakovaný recept nie je novinkou, v zákone je už niekoľko rokov. Ak pacient predpísaný humánnym liek, zdravotnícku pomocou alebo diietickú potravinu dlhodobo užíva, je predpisujúci lekár oprávnený predpísať humánnu liek zdravotnícku pomocou alebo diietickú potravinu elektronicky, vytvorením preskripčného záznamu s poznámkou „REPETATUR“ podpísaného elektronickým podpisom v elektronickej zdravotnej knižke. Doba platnosti preskripčného záznamu s poznámkou „REPETATUR“ je najviac jeden rok. Ak predpisujúci lekár predpíše humánnu liek, zdravotnícku pomocou alebo diietickú potravinu vytvorením preskripčného záznamu s poznámkou „REPETATUR“, je povinný v takom preskripčnom zázname vyznačiť dobu platnosti tohto preskripčného záznamu a uviesť povolený počet opakovaného výdaja a počet balení humánného lieku, zdravotníckej pomôcky alebo diietickej potraviny, ktoré je možné vydať

na jeden výdaj; zároveň je oprávnený uviesť frekvenciu výberu humánného lieku, zdravotníckej pomôcky alebo diietickej potraviny s prihliadnutím na veľkosť dávky predpísaného humánného lieku, zdravotníckej pomôcky alebo diietickej potraviny. Preskripčný záznam s poznámkou „REPETATUR“ je predpisujúci lekár povinný stornovať z dôvodu opravy chýb v tomto preskripčnom zázname alebo z dôvodu zmeny zdravotného stavu pacienta v rozsahu nevydaných balení humánného lieku, zdravotníckej pomôcky alebo diietickej potraviny. Stornovať preskripčný záznam s poznámkou „REPETATUR“ je z dôvodu zmeny zdravotného stavu pacienta povinný aj ošetrojúci lekár. O stornovaní preskripčného záznamu s poznámkou „REPETATUR“ je lekár, ktorý tento záznam stornoval, povinný informovať pacienta. V prípade, že pacientovi predpisujú humánnu lieky, zdravotnícku pomocou alebo diietické potraviny viacerí predpisujúci lekári, odporúča sa využiť REPETATUR recept a pacient môže uskutočniť výbery na recepty od viacerých predpisujúcich lekárov aj v jeden deň. Po uplynutí lekárom stanoveného obdobia sa REPETATUR recept objaví v zozname nevydaných liekov v lekárni a bude k dispozícii dovtedy, kým si pacient danú dávku nevyzdvihne, najneskôr však do konca platnosti REPETATUR receptu. Pacient nemusí uskutočniť výber v lekárni presne v deň uplynutia periódy, ale vzhľadom na riadne dodržiavanie lekárom stanoveného liečebného režimu, má pacient vyberať a užívať lieky pravidelne. Ak pacient zabudol, kedy má výber na REPETATUR recept uskutočniť, môže si v lekárni overiť, či sú už preňho k dispozícii REPETATUR recepty určené na výber. V prípade zmeny zdravotného stavu, pacient kontaktuje svojho ošetrojúceho lekára a ten rozhodne o ďalšom postupe. Ak existuje REPETATUR recept, kde výber, vzhľadom na lekárom určenú periódu nie je ešte možný, lekáreň dostane od systému informáciu, kedy najskôr je možné príslušný liek vybrať. Informácie o aktuálnej preskripcii sa nachádzajú v preskripčných a dispenzačných záznamoch v elektronickej zdravotnej knižke pacienta. Počet balení na jeden výdaj humánného lieku, zdravotníckej pomôcky a diietickej potraviny sa nemôže kumulovať.

Periodicita výberu a veľkosť balenia lieku nám nebude umožňovať zosúladenie rôznych termínov výberu do jedného. Do 31.12.2021 mal všeobecný lekár možnosť zosúladiť predpis bežných liekov i liekov od špecialistov (na základe poverenia na preskripciu) k jednému dátumu, po novom však bude časť predpisovaných liekov prebiehať mimo neho. V situácii, ak pacientovi dôjde jeden z liekov skôr ako nastane termín výberu tých ostatných, do lekárne budeme musieť ísť skôr, a potom opakovane.

Na zosúladenie je najvhodnejšie využiť Repetatur recept, kedy je lieky možné vybrať počas celého mesiaca podľa potrieb pacienta. Ak pacient užíva tri rôzne lieky a má na ne vystavené Repetatur recepty, po prvom výbere, ktorý sa musí uskutočniť do týždňa po predpísaní, možno výber všetkých troch liekov uskutočňovať pre pacienta v jeden deň a naraz. Znovu je potrebné zdôrazniť, že úlohou všeobecného lekára nie je robiť administrátora predpisu liekov iných lekárov, ktorý predpis lieku pre pacienta nevykonali. Jeho prácou je diagnostika a liečba v špecializačnom odbore všeobecného lekárstva, ktoré má svoje výrazné odlišnosti od iných špecializácií. Stačí, ak všeobecný lekár alebo špecialista pri chronickej liečbe pacienta využije všetky pozitívne zákonné možnosti – chronickú medikáciu môže predpísať najviac na tri mesiace alebo prostredníctvom Repetatur receptu až na 12 mesiacov. Ak sa z bežného receptu „stane“ Repetatur recept, pacient nemusí ambulančiu vôbec osobne navštíviť, ani do nej telefonovať, lekár zmenu nastavenia urobí po dohode elektronicky v priebehu niekoľkých sekúnd.

Platnosť lekárskeho predpisu je v prípade bežných liekov iba 7 dní, bude to takto aj pri REPETATUR recepte, čo je krátka doba. Z hľadiska efektívnosti hromadného zabezpečovania liekov u desiatok klientov by bol pre zariadenia sociálnych služieb vhodný dlhší interval, do ukončenia daného mesiaca, čiže 30 dní, podobne ako to funguje v prípade predpisu plienkových nohavičiek. Neuvažuje sa o novele?

Pri prvom výbere sa musí dodržať lehota sedem dní, následne sa môžu vyberať lieky a zdravotnícku pomocou

ky či diietické potraviny naraz, a to dokonca pre viacerých klientov, čím sa šetrí čas a sily personálu. Podstatné je, že pokiaľ má pacient Repetatur recept na liek na vysoký tlak, ktorý bol vystavený napr. 10. januára, musí si ho prevziať v lekárni najneskôr 17. januára. Ďalší výber je možný 17. februára a tak ďalej. Pokiaľ si však pacient liek nevyberie 17. januára, môže tak urobiť kedykoľvek po tomto dátume, napr. 29. januára či 31. januára. Navyše pacient si môže vymeniť tento Repetatur recept dokonca až do 16. februára. Stále hovoríme o januárovom Repetatur recepte, pričom 17. februára si môže vymeniť ďalší, teda februárový recept. Znamená to, že o žiadne lieky či pomôcky pacient nepríde, a to práve vďaka repetatur receptu.

Zariadenia sociálnych služieb sa v súčasnosti starajú o veľmi ťažké stavy odkázanosti často pripomínajú nemocnice, kde funguje hromadné objednávanie liekov, a teda proces zabezpečovania liekov bol takto omnoho jednoduchší. Aký je váš názor na obavu poskytovateľov z veľmi náročnej, až nezávladnuteľnej organizácie ustriehnutia individuálnej platnosti preskripcie a výberov liekov u jednotlivých pacientov? Poskytovatelia majú vážne obavy zo zvládnutia manažovania zabezpečenia liekov od niekoľkých špecialistov u desiatok pacientov súčasne v rôznych časových intervaloch.

Ako som už hovorila, práve nové nastavenie a zosúladenie výberu liekov a pomôcok sú najväčším prínosom pre vaše zariadenia.

Aký je váš názor na obavu poskytovateľov z toho, že sa špecialistom nedovolia? Vieme, že je reálna. Ako majú postupovať v situácii, keď pacient potrebuje lieky bezodkladne alebo do niekoľkých dní?

Repetatur recept pre chronických pacientov je určený na znížovanie nevyhnutnosti kontaktovať predpisujúceho lekára. Ak má takýto recept účinnosť napr. deväť či dvanásť mesiacov, práve takú dlhú dobu nemusia pacienti žiadať predpis, volať alebo písať maily. Ambulancie sú extrémne preťažené, preto ich treba odľahčiť znížením počtu zbytočných „administratívnych“ návštev. Nuž a ak sa špecialistovi nedovolať opakovane, alebo na e-mail

nereaguje, kontaktujte vyšší územný celok, ktorý vec vyrieši.

Zariadenia sociálnych služieb nemajú prístup k zdravotnej dokumentácii v e-zdraví (elektronická zdravotná knižka pacienta) a teda nemajú možnosť vidieť lieky, ktoré boli pacientovi predpísané konkrétnymi špecialistami, a keďže už nebudú mať k dispozícii poverenie na preskripciu v tlačenej podobe, a ani všeobecný lekár ich neupozorní, že platnosť preskripcie končí, budú si musieť viesť podrobnú dokumentáciu – prehľad u všetkých klientov. Čo ak zariadenie zamestnáva iba jednu sestru, alebo sestry vôbec nezamestnáva? Nie je na mieste obava zo zlyhávania plynulého a bezpečného zabezpečovania liekov?

Na Repetatur recepte pri každom výbere môže lekárnik pacienta upozorniť na ďalší termín výberu aj na platnosť receptu. Deje sa to už teraz a stovky špecialistov aj všeobecných lekárov už niekoľko rokov práve takto píšou chronickú liečbu svojim pacientom. Nie je potrebné, aby z tohto dôvodu mali prístup do preskripčných záznamov pacienta iné subjekty než zdravotnícki pracovníci vrátane lekárnikov.

Môže všeobecný lekár vstupovať do liečby špecialistu? Ak áno, za akých okolností?

Ktorýkoľvek lekár bez ohľadu môže liečbu pacienta upraviť, ak je to pre pacienta prínosné. Samozrejme, definitívne rozhodnutie o type liečby a potrebných súvislostiach urobí indikujúci lekár, teda ten, kto pacientovi liečbu nasadil.

Doba platnosti preskripčného záznamu s poznámkou REPETATUR je najviac jeden rok. Prax poukazuje na to, že iba časť špecialistov využila možnosť roka, aj keď tu bola. Väčšina z nich udelovala preskripciu na pol roka. Vieme, že je to legitímna požiadavka a zákon to umožňuje, ide však o možnosť, nie povinnosť...

Špecialista môže poveriť iného lekára v rovnakom špecializačnom odbore ako má on sám (neuroológ neurologga alebo internista internistu) alebo všeobecného lekára predpisom liekov alebo zdravotníckych pomôcok či

dietetických potravín po vzájomnom súhlase najviac na 2 mesiace a zároveň maximálne trikrát ročne. Neznamená to, že poverenie na preskripciu je naraz na pol roka. Poverenie na šesť mesiacov teda nie je možné.

Nebolo by možné, usmerniť špecialistov, aby predpisovali liek na maximálne možné obdobie (1 rok), s poznámkou pre pacienta/ošetrojúci personál, kedy je potrebné ohlásiť sa skôr? Praxi by pomohlo, ak by ku každej preskripcii bola uvedená informácia o signáloch indikujúcich k potrebe oslovenia špecialistu skôr ako je plánovaný čas.

Nie celkom rozumiem otázke, či by „nebolo možné usmerniť špecialistov“, že majú využiť zákonné možnosti v prospech pacientov a pri dlhodobo užívaní liečby majú pacientom predpísať lieky na čo najdlhšiu dobu? Každý lekár bez ohľadu na špecializáciu postupuje podľa svojich vedomostí, praxe a svedomia. Je voči pacientovi nanajvyššie empatické, predpísať mu lieky na takú dlhú dobu, ktorá mu umožní komfortne žiť svoj život bez zbytočných návštev alebo telefonovania do ktorejkoľvek ambulancie. Takto by mal postupovať každý lekár vždy, keď je to možné. Zákon mu to umožňuje a je na ňom, či ho použije v prospech pacienta.

Sestra s pokročilou praxou má kompetenciu predpisovať plienky, resp. inko pomôcky na podklade odporúčenia lekára špecialistu pacientom s dg. U99.03, U99.02. Kedy a za akých podmienok môže sestra, ktorá spĺňa kritériá pre preskripciu inkontinenčných pomôcok túto preskripciu naďalej vykonávať? Naďalej platí, že sestra môže byť špecialistom poverená na predpis inkontinenčných pomôcok? Je tu obava, že na základe legislatívnych zmien, tu táto možnosť už nie je alebo ak áno, ak lekár špecialista nevydá preskripciu/poverenie, sestry o túto možnosť prakticky prídu...

Sestra môže pomôcky predpisovať za okolností, ktoré stanovuje zákon. Pokiaľ ide o trvalú a nezvratnú inkontinenciu pacientovi môže pomôcky predpisovať aj setra ako doteraz.

Tému a rozhovor pripravila PhDr. Zuzanou Fabianová, MBA predsedníčka sekcie ošetrovateľstva APSS v SR.

VOJNA SVET ZOŠALEL

SVET ZOŠALEL. ZAČALA SA V ŇOM VOJNA, KTORÁ HO MÔŽE ZNIČIŤ. JEDEN Z GÉIOV TOHTO SVETA, ALBERT EINSTEIN, SVOJHO ČASU Povedal „NEVIEM AKO SA BUDE BOJOVAŤ V TRETEJ SVETOVEJ VOJNE, ALE VO ŠTVRTEJ TO BUDÚ PALICE A KAMENE.“. KRVAVÉ OČI „MIEROTVORCU“ S PRSTOM NA ATÓMOVOM GOMBÍKU NÁS Priblížili k tejto téze tak ako nikdy predtým.

„Vojnová generácia“ v ZSS-kách

V zariadení sociálnych služieb Náruč Senior & Junior pracujem dva roky. Zároveň som mal tú česť stretnúť mnohých seniorov aj v iných zariadeniach. Žijú si svoj život, nie tak rýchly ako moja generácia a to je dobre. Keď sa na nich pozriete uvedomíte si, že viacerí z nich sa narodili pred, počas alebo tesne po 2. svetovej vojne. Určite nepredpokladali, že vojna bude sprevádzať aj ich starobu. Žiaľ, realita je iná. Aj keď je v súčasnosti konflikt „iba“ v susednom

štáte, za ostatných 77 rokov nikdy nebola bližšie. A pritom naši predkovia sa tak veľmi snažili aby nás niečo naučili, aby sme pochopili, že svet musí byť iný a že vojna nikdy nemôže byť riešením. Nenávisť, zlo a skazu, ktoré priniesie sme mali poznať iba z rozprávání, kníh, filmov či televíznych dokumentov.

„Nedovoľme aby náš život po dvoch rokoch utrpenia z pandémie, ukončil egoizmus jednotlivcov s krvavými očami.“

Aj vy sa pýtate - čo sa to deje so svetom? Prečo je hladenie si svojho ega dôležitejšie ako mier a pokojný život? A prečo táto hlúpa agresivita jednotlivca musí ničieť celé národy. Náš svet je globálne prepojený. To čo sa odohráva u suseda, sa týka aj nás všetkých. A nezľahčujme to! Nie je to iba nejaký malý konflikt. Vojna na Ukrajine je globálna. Na jednej strane stojí agresor, ktorý sa obhajuje tým, že bol vyprovokovaný – na strane druhej civilizovaný svet. Netvrdím, že

má s Hitlerovou z roku 1939 podobné črty. Na jej čele je šialenec a nebojme sa to povedať - vrah. Ovláda domáce médiá, propagandu a potláča akýkoľvek protinázor. Jednoducho Hitler 21. storočia.

Americký poet a hudobník Jim Morrison povedal: „Ktokoľvek riadi médiá, riadi aj naše mysle.“ Zjavne to je príklad Rusov. Snaha ich predstaviteľov ukázať Ukrajinu ako nacistickú krajinu je absurdná.

Presadzovanie si svojich postojov na území, ktoré vám nepatrí môže byť iba v arzenáli agresora. Zábery z Ukrajiny dnes hovoria jasnou rečou. Umierajúci, nešťastní, utekajúci... Niektorí tu má problém sám so sebou. Vytváranie chimér o tom ako všetci sú proti mne a každý mi chce ublížiť je jasný príklad psychopata a prípad pre psychiatra. Ten, ktorého meno nechcem vysloviť zjavne trpí vzťahovacosťou a nevedomuje si, že jeho zaslepenosť spôsobuje veľkú tragédiu. Akékoľvek protesty vo svojej krajine voči vojne odmeňuje väzením. Veď on predsa neútočí, on je na „špeciálnej mierovej misii“. Niektorí by mu mal vysvetliť, čo je to mier a že jeho výsledkom nie sú mŕtvolky.

Kto bojuje v drese slávnej Červenej armády

Akákoľvek je táto vojna tragická, dokázala aspoň trochu vyvolať aj úškrn na našich tvárach. Keď boli publikované správy, že tú slávnú Červenú armádu dnes reprezentujú 18-19-roční branci s minimálnym výcvikom a s nulovými skúsenosťami podivil som sa. Ich neschopnosť je ich vysvedčením. Je to nová generácia ľudí. Vyrastá na sociálnych sieťach a akčných hrách na Play-Stationoch. Na frontu bola poslaná na cvičenie, a teraz sa má hrať na skutočných hrdinov. Práve preto ešte Rusi nedosiahli svoje ciele. Smutné však je, že zjavne myslou spomalení generáli im nakazujú aby strelali na

civilistov, ich domovy, nemocnice, aby ničili energetickú infraštruktúru. To, že mnohé z týchto „detí“ nevedia kde sú, je ale fakt. A práve preto verím, že šialenec pochopí, že je najvyšší čas sa stiahnuť. Lebo inak môžeme byť svedkami, dlhej partizánskej vojny.

Čo chcú Ukrajinci?

Ukrajina chce byť súčasťou EU a NATO. Tak ako sú aj pobaltské štáty. Jediný, kto jej to môže vyhovoriť sú jej občania. Majú na to právo, je to ich krajina, zvolili si svojho lídra a jeho víziu do budúcnosti. Prečo by sa im do toho mal niekto starať. Avšak namiesto pokojného priblíženia sa k tomu, čo Ukrajinci chcú, dnes musia utekať. Ale kam utečie celý národ? Bude ho niekto, kto ho za národ ani nepovažuje, akceptovať v iných krajinách, alebo pôjde za ním? Ohrozí to aj celistvosť EU? Snáď na tieto otázky existujú iba odpovede - NIE. Solidarita Európy prechádza ťažkou skúškou. Treba však povedať, že zatiaľ veľmi úspešne. Množstvo dobrovoľníkov na hraničných priechodoch ale aj vo vnútrozemí ukázalo európsku nesebeckú tvár. Ukrajincov neberieme ako bratov na ktorých treba strelať (ruský spôsob), ale ako ľudí, ktorým treba pomôcť. Vzhľadom na to, že sa do Európy presúvajú najmä mladé ženy s deťmi, jedným dychom môžeme dodať, že ak ostanú a nebudú sa chcieť vrátiť do vojnou zničenej krajiny, pomôžu Európe s demografickou krízou. Avšak môže utiecť celý 40 miliónový národ? Na to je asi ťažké odpovedať.

A čo Slovensko a táto vojna? Je na našej hranici. Zareagovali sme výborne. Pomáhame utekajúcim ale aj tým, čo stále bojujú. Občas sa síce nájdú populistickí kuvici z našich vlastných radov, čo kritizujú našu aj vojenskú pomoc. Viete však čo je paradox? Sú to presne tí istí, čo len nedávno boli proti očkovaniu, nenávidia našu prezidentku a milujú „mierotvorcu“ Putina.

Mgr. Juraj Mikloš
(autor je vyštudovaný politológ)

Žijeme v smutnom čase. Dva roky nás tu trápila pandémia s nejasným pôvodom. Mnohí, hlavne starší na ňu umreli. Keď už sme videli svetlo na konci tunela, tak si tu niekto začne vojnu. Budem sa opakovať, ale dôvod je jasný. Chorá myseľ, naplnená sebaklamom o svojej jedinečnosti so stíhomamom o tom ako mu chce niekto ublížiť. Smutné ale pravdivé.

Podme postupne. Kto môže utajený pôrod využiť? Od roku 2005 každá žena, ktorá o utajený pôrod vopred požiada. Môže tak spraviť už pri návšteve gynekológa v ambulancii, prípadne tak môže urobiť tesne pred pôrodom. Potrebuje mať vypísanú písomnú žiadosť o pôrod v utajenom režime. Buď si formulár vypýta od svojho gynekológa, ale si ho stiahne z webu: www.sancaoz.sk, alebo jej ho poskytne personál už priamo v nemocnici. Samotný pôrod prebieha klasicky pod dohľadom lekára a zdravotného personálu v nemocnici. Žena je po pôrode a po vyšetrení prepustená z nemocnice do domáceho prostredia. Žena je v pôrodnici spolu s dieťaťom evidovaná len pod číslom a jej identitu mnohokrát nepozná ani samotný personál nemocnice iba tí, ktorí dokumentáciu pomáhali vytvoriť. Dokumentácia obsahuje písomnú žiadosť danej ženy, údaje o tehotenstve, pôrode, anamnézy a údaje o dieťati.

UTAJENÝ PÔROD ŠANCA PRE NECHCENÝCH

NIE JE SAMOZREJMOSŤOU, ŽE TEHOTENSTVO JE PRE KAŽDÚ ŽENU DAROM. KAŽDÁ K NEMU PRISTUPUJE INDIVIDUÁLNE A NEMUSÍ TO PRE ŇU ZNAMENÁŤ ŠŤASTIE A POŽEHNANIE AKO BY SI NIEKTO PREDSTAVOVAL. PRÁVE V TAKÝCHTO PRÍPADOCH POZNÁ ZÁKON, ALE AJ PRAX TZV. UTAJENÝ PÔROD. ČO UTAJENÝ PÔROD JE A KTO HO MÔŽE VYUŽIŤ? OTVÁRA SA ŠIROKÁ ŠKÁLA OTÁZOK, NA KTORÉ SI SPOLU NÁJDEME ODPOVEDE.

Následne je táto dokumentácia zapečatená a v prípade, že by sa matka po dieťa nevrátila, dokumentácia je odoslaná na ministerstvo zdravotníctva. Jej údaje nemôžu byť zaznamenané do žiadneho elektronického systému nemocnice, aj tam je evidovaná len pod číslom, alebo vymysleným menom. Žena stráca možnosť vedieť o dieťati bližšie informácie a nemusí sa dozvedieť ani to, či sa dieťa narodilo živé. Nikto sa nemôže dozvedieť bližšie informácie o pôrode, dieťati a matke. Ani prípadný zamestnávateľ nemá právo vyšetrovať, či daná žena požiadala o utajený pôrod.

Čo ak si to žena rozmyslí?

Je tu možnosť sa po dieťa vrátiť. Zákonná lehota je 6 týždňov (Zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Vhodné je vopred nemocnicu kontaktovať, avšak nie je to podmienka. Žena so sebou potrebuje priniesť čestné vyhlásenie, že sa k dieťaťu priznáva a chce, aby dokumentácia bola odtajnená a dieťa dostala naspäť. Podľa rozhodnutia lekára jej môže byť ešte urobená kontrola, či v posledných dňoch – týždňoch rodila. Pokiaľ dieťa

prešlo už bezodkladnými vyšetreniami a je všetko v poriadku, žene je hneď dieťa vydané a môže si ho zobrať domov. Nepotrebuje súhlas súdu. Ak sa po dieťaťo nevrátila, proces beží inak: O bábätko po utajenom pôrode je vždy postarané v pôrodnici a neskôr na detskom oddelení. Starostlivosť ihneď po pôrode má príslušný úrad práce, ktorý mu prideli sociálneho kurátora. Dieťa je v priebehu pár týždňov pripravené na prvé stretnutie s budúci osvojiteľmi, ale niektoré sociálne úrady čakajú so začatím predosvojiteľskej starostlivosti až po uplynutí 6-týždňovej ochrannej lehoty biologickej matky

na návrat. Ak záujemci na osvojenie súhlasia s rizikom, že biologická matka sa môže do 6 týždňov vrátiť, zväčša súd prijíma predbežné opatrenie o predosvojiteľskej starostlivosti aj skôr. Ak nie, dieťa ide najskôr dočasne do profesionálnej rodiny a až po uplynutí 6-tich týždňov – kedy je naozaj právne voľné, začína predosvojiteľský proces. Pri takomto type pôrodu zásada „Mater semper certa est“, ktorá hovorí o tom, že matkou dieťaťa je žena, ktorá dieťa porodila, absolútne neplatí. Ona sama nechce byť zväčša s dieťaťom spájaná a nie je teda uvádzaná ani v rodnom liste dieťaťa. To ale nemusí znamenať, že sa dieťa nikdy nedozvie meno svojej biologickej matky. Pretože na Slovensku nemáme anonymný pôrod, ale utajený a je otázkou času, kedy sa prvé dieťa z utajeného pôrodu rozhodne požiadať súd o otvorenie zapečatenej obálky, ktorá spočinula v archíve MZ SR a súd mu vyhovie. Žiaľ, naša legislatíva a prax na tento okamih nepamätali a nijako neriešia čo potom. Či je možné danému dieťaťu objasniť meno biologickej matky bez jej súhlasu, alebo len s jej súhlasom – ako je to napríklad v Nemecku.

Kto uhradza utajený pôrod a kde o neho môže požiadať?

Uhrádza ho poisťovňa ženy po preverení, že daná žena je v danej poisťovni poistená. Žena môže o utajený pôrod požiadať v akejkoľvek nemocnici na Slovensku avšak musí to urobiť písomne a vopred. Rezort ministerstva zdravotníctva sa k tejto problematike vyjadril takto „Na základe verejného zdravotného poistenia sa plne uhradza zdravotná starostlivosť v súvislosti s utajeným pôrodom. Vykonanie úhrady zdravotnou poisťovňou sa uskutoční na základe vyhlásenia poskytovateľa zdravotnej starostlivosti, že žena, ktorá písomne požiadala o utajenie svojej osoby v súvislosti s pôrodom je jej poistenkyňou“. Uhrádza sa nielen klasická forma pôrodu, ale v prípade potreby aj cisársky rez. Starostlivosť o dieťa, ktorého sa režimom utajeného pôrodu vzdala, však preberá už Všeobecná zdravotná poisťovňa a dieťa sa tak stáva „poistencom štátu“, kým ho adoptívny rodičia neprehlásia prípadne do inej poisťovne.

Ako často sa takáto forma využíva?

Štatistiky ukazujú, že sa v Hniezde záchranu nájdu ročne v priemere 2 deti

NEHCENÉ DETI SR v roku 2020	Počet detí 1. polrok 2020	Počet detí 2. polrok 2020	Rok 2020
1. Deti, u ktorých rodičia dali súhlas na osvojenie, bez vzťahu k určitým osvojiteľom	38	46	84
2. Dieťa zanechané vo verejne prístupnom inkubátore HZ	2	1	3
3. Utajený pôrod	23	19	42
4. Dieťa, u ktorého rodičia deklarujú, že sa nechcú starať o dieťa (prinesené na úrad, alebo CDR (centrum pre deti a rodiny)	55	47	102
5. Nájdené opustené dieťa	1	2	3
SPOLU	119	115	234

NEHCENÉ DETI SR v roku 2021	Počet detí 1. polrok 2021	Počet detí 2. polrok 2021	Rok 2021
1. Deti, u ktorých rodičia dali súhlas na osvojenie, bez vzťahu k určitým osvojiteľom	45	-	-
2. Dieťa zanechané vo verejne prístupnom inkubátore HZ	1	-	-
3. Utajený pôrod	22	-	-
4. Dieťa, u ktorého rodičia deklarujú, že sa nechcú starať o dieťa (prinesené na úrad, alebo CDR (centrum pre deti a rodiny)	45	-	-
5. Nájdené opustené dieťa	1	-	-
SPOLU	114	-	-

a utajený pôrod využije približne 40 žien. Aktuálne dostupné údaje ukazujú presné počty detí, ktoré boli istými formami opustené rodičmi. Celkovo bolo biologickými rodičmi opustených 234 detí. Konkrétne pri utajenom pôrode 42 detí za rok 2020. Za rok 2021 je to počet 22, avšak nie je to konečný údaj nakoľko zatiaľ nie sú zverejnené kompletne štatistiky z Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny za druhý polrok 2021.

Proces utajeného pôrodu, či vzdanie sa dieťaťa cez Hniezdo záchranu sa však ešte nekončí. Je to životná situácia, ktorá ovplyvní život každej mamičky. Zbudnúť by preto nemala na psychologickú pomoc. Tú môže nájsť aj na linkách pomoci, priamo v ordinácii, poradni, alebo v centrách na to určených. Obrátiť sa môže aj na Linky Hniezda záchranu:

0905 888 234, kde jej vieme poradiť aj s procesom návratu k dieťaťu. Podpora, sprevádzanie a rozhovory sú najdôležitejšie a zvládnutie tejto situácie v spolupráci s odborníkmi, jej uľahčí vyrovnanie sa s celou situáciou. Nie je na mieste ženy, ktoré sa dieťaťo vzdali, odsudzovať. Sama žena si prechádza ťažkým obdobím, kedy je na pochybách, následne sa musia vyrovnáť aj so stratou dieťaťa, hoci ich k tomu viedli dôvody, ktoré možno ani len netušíme a neraz boli naozaj ťažké a nezvládnuteľné. Mohli sa rozhodnúť pre potrat, ale nespravili tak. Dali šancu životu, ktorý už ďalej bude rásť aj napriek jej prípadnej neprítomnosti. A aj vďaka tomuto ich rozhodnutiu sa z pôvodne nechcených detí stávajú deti chcené, očakávané a ľúbené – v nových rodinách.

Nikola Fejková

Pokiaľ žena z osobných dôvodov nevyužila utajený pôrod, ale aj napriek tomu vie, že výchovu a starostlivosť o dieťa nezvládne ona ani jej prípadný partner (nemajú bývanie, peniaze, alebo dieťa má s milencom a nie svojím partnerom....), vstupuje do hry aj obdobná možnosť záchranu nechceného novorodenca - Hniezdo záchranu. Žena môže využiť jedno z 20 -tich Hniezd záchranu umiestneným naprieč celým Slovenskom. Tu je zaručená úplná anonymita a nie je vedená žiadna dokumentácia. O dieťa je hneď po vložení riadne postarané a stáva sa automaticky právne voľné a je hneď ponúknuté na adopciu. Ochranná lehota na návrat biologickej matky nie je. Čo ale neznamená, že sa nemôže k dieťaťu vrátiť. Môže. Ale proces je oveľa zložitejší: najskôr sa musí preukázať genetickým testom, že je biologickou matkou dieťaťa a potom o návrate dieťaťa rozhoduje súd. Môže sa stať, že rozhodne dieťa matke nevrátiť.

SPOLAHLIVÉ RIEŠENIE STREDNEJ AŽ ŤAŽKEJ INKONTINENCIE NA KAŽDÝ DEŇ

Celofarebné naťahovacie nohavičky

- Anatomicky tvarované nohavičky pre ženy i pre mužov
- Dostupné v savostiach Normal, Super a Maximum
- Savosť Maximum je vhodná na nočné použitie
- Vysoko savé jadro rýchlo uzatvára tekutiny
- Zvýšený pás pre väčší pocit istoty pri nosení
- Obliekajú sa ako spodná bielizeň

Priedušné plienkové nohavičky

- Maximálne pohodlie vďaka jemným bavlneným materiálom
- Dostupné v savostiach Normal, Super a Super Plus
- Savosť Super Plus pre lepší spánok počas noci
- Štyri samolepiace pásky pre opakované použitie
- Postranné lemy zabraňujú pretekaniu
- Praktický indikátor vlhkosti

Viac informácií na www.depend.sk

FARÁRSKY MANŽELSKÝ PÁR POMÁHAL RÓMSKYM PRVÁČIKOM S UČIVOM

Roky plné práce a krásnych spomienok

Do obce Rankovce prišiel manželský pár na pozvanie cirkevného zboru takmer pred dvadsiatimi rokmi. Prijali to ako výzvu. „Tento cirkevný zbor je známy rómskou misiou, a my sme misijnú službu považovali a dodnes považujeme za niečo celkom prirodzené.“ objasnil farár Beňo. V tejto dedinke pri Košiciach tvorí rómska komunita až 90 percent obyvateľov. Keď do obce v roku 2003 prišli, bola tam dobre rozbehnutá

NA OTÁZKU, ČO SA MU NA RÓMOCH PÁČI NAJVIAC, ODPOVEDAL: „ICH DOBROSŔDEČNOSŤ A OTVORENÉ SRDČIA.“ BOLO VIAC AKO JASNÉ, ŽE L'UBOSLAV BEŇO, EVANJELICKÝ FARÁR Z RANKOVIEC, NEMUSEL NAD TOUTO OTÁZKOU DLHO PREMÝŠLAŤ. RÓMOV TOTIŽ POZNÁ VEĽMI DOBRE. SPOLU SO SVOJOU MANŽELKOU MONIKOU, TAKTIEŽ FARÁRKOU, SA IM VENUJE SKORO CELÝ ŽIVOT.

práca s deťmi, mládežou i dospelými, no farárskemu manželskému páru sa ju podarilo rozvinúť ešte viac. Napríklad, pravidelnú samostatnú prácu s rómскими deťmi, ktorú v Rankovciach nazývajú „Besiedka“, navštevovalo pred ich príchodom každý týždeň zhruba dvadsať až tridsať deťmi. Farár Beňo si však zaspomínal, že v jeden mikulášsky večer ich prišlo presne 147. „Deti vtedy sedeli v našej „zborovke“ po zemi, tlačili sa v oknách, niektoré sme povykľadali aj na skrine, aby sa pomestili.“ popísal milú spomienku. Pri tejto pravidelnej práci s deťmi a mládežou samozrejme pomáhali aj ľudia z rómskej komunity.

Založili občianske združenie a otvorili komunitné centrum Postupne začali prichádzať aj ďalšie úspechy. Podarilo sa im znovu naštartovať rómsky spevokol dospelých, ktorý dokonca vystupoval v nemeckých Drážďanoch. Zakrátko, v roku 2004, založili najmä kvôli sociálnym otázkam občianske združenie s názvom „Pre lepší život“ a otvorili komunitné centrum. „V centre sme sa venovali najmä deťom. Snažili sme sa im pomôcť so školou a kvalitnejším trávením voľného času. Nezabúdali sme ani na dospelých, zvlášť na mamičky.“ priblížil evanjelický farár. O pár rokov neskôr oslovilo man-

želský pár Občianske združenie ETP Slovensko, ktoré im pomohlo pokračovať v ich aktivitách, avšak už omnoho rozsiahlejšie a profesionálnejšie.

Pomáhali čerstvým školáčikom

Na všetku túto dlhoročnú a systematickú prácu nadviazali manželka Beňovci výnimočným medzinárodným projektom s názvom „S Rómami a pre Rómov v podunajskej oblasti“, s ktorým im pomáhali aj ženy z komunitného centra. Aj keď tento projekt trval iba niekoľko mesiacov, zožal veľký úspech. Bol zameraný na vzájomný prenos vedomostí, výmenu skúseností a zapojenie občianskej spoločnosti do pomoci sociálne znevýhodneným skupinám v ich obciach či mestách. Okrem slovenskej obce prebiehal projekt aj v Nemecku, Srbsku a Rumunsku. Slovenským koordinátorom celého projektu bola Evanjelická diakonia ECAV na Slovensku, a jeho realizáciu finančne podporilo štátne ministerstvo Bádensko-Württembersko. Farársky manželský pár sa pri zameraní projektu inšpiroval podcastom denníka SME „Odsúdení na neúspech“,

v ktorom zaznelo, že najdôležitejšie je upriamiť pozornosť na prváčikov, a teda na to, aby zvládli prvácke učivo a v žiadnom prípade neprepadli. Prvý ročník je totiž mimoriadne kľúčový, a tak projekt zamerali práve na nich. Čerství školáci prichádzali každý deň popoludní na spoločné stretnutie. „Deti si vždy posadali a každé vybralo úlohu. So zadaniami sme im pomáhali tak, ako nám poradila riaditeľka miestnej základnej školy, ktorá zároveň učí práve prvákov. Ba vždy dostali od nás aj nejakú drobnú úlohu navyše. Keď si deti splnili školské povinnosti, nasledovalo malé občerstvenie a potom čas pre hru. Práve hra ich motivovala, aby sa snažili, pretože každé chcelo stavať stavebnicu či hrať sa Človeče.“ vysvetlil farár Beňo, ktorý považuje vzdelávanie za jeden z najdôležitejších pilierov na vymanenie sa z generačnej chudoby.

Natália Balážová

Na otázku, či vidí aj pozitívnu spätnú väzbu trefne odpovedal: „Snažíme sa pomáhať ako môžeme a ako vieme. Nazdávam sa, že nás tu všetci poznajú a vedia, že na fare majú dvere aj srdcia otvorené. Keď tu máme niekedy hostí a vezieme ich autom, tak sa tešia, keď vidia, ako naše auto väčšinou už z diaľky všetci zdravia. Veľkí aj malí. Aj to je pozitívna spätná väzba, nie?“

NOVINKY
Z NÁRUČE

Požiarne cvičenie

Okrem každodenných aktivít, prišli na rad aj potrebné. Určite ste zachytili tragickú udalosť, ktorá otriasla sociálnymi službami. Požiar v zariadení v Osadnom zabíjal. Reakcia zo strany úradov nenechala na seba dlho čakať. Kompetentní sa rozhodli, že otestujú schopnosť zariadení vyhnúť sa podobným tragédiám. Nariadili vykonanie evakuačných cvičení. Niektorí to možno prijali s nevôľou. Našou reakciou bola okamžitá zavolať si tých, čo sa v tom vyznajú a v obidvoch zariadeniach sme si vyskúšali čo všetko to vyžaduje. A musíme sa pochváliť, že náš prístup a postup zamestnancov si vyžiadali uznanie odborníkov. Rýchlo zvládnuté evakuácie nám dávajú sebavedomie, ale aj nádej, že v prípade potreby, sa dokážeme výborne skordinovať. Klienti boli veľmi nápomocní, veď chápali, že to robíme pre nich.

Ďakujeme

A teraz trošku „ďakovačka“. Na sviatky nemyslia iba na svoje rodiny ale aj na našich seniorov. A často to nie sú iba rodinní príslušníci našich klientov. Preto sme radi, že máme možnosť sa poďakovať spoločnostiam, ktoré spríjemnili život v Náručí. Spoločnosť **Prologis Poland Management SPZOO** nám darovala 1200 eur a **B & B Services s.r.o** pridala ďalších 300 eur. Tieto peniažky sme použili na nákup medicínskych zariadení potrebných pre ošetrovateľské výkony. Dary v podobe poukážok sme dostali aj od **KiK textil** a **Non-Food s.r.o**. Naša veľká vďaka patrí aj spoločnosti **DM drogerie markt** za ich krabice naplnené sprchovými gémi a ďalšími hygienickými potrebami.

Seniori sa veľmi potešili aj **krabičkám plným lásky**. Táto úžasná myšlienka, ktorá ostatné 3 roky spája ľudí, komunity a vlastne celé Slovensko vždy prekvapí obsahom. Seniori sa veľmi potešili pestrosťou darov.

Jedným z najväčších donorov Náruče je aj spoločnosť **Lidl Slovensko**. Získali sme od nich paletu hygienických potrieb – šampóny, kondicionéry, sprchové gély, mydlá na ruky, vitamíny, deodoranty, telové krémy a krémy na ruky. Ešte raz veľká vďaka. Vaše dary padli na úrodnú pôdu.

Nielen sviatky však prinášajú darčeky. Nečakaným ale o to príjemnejším telefonátom nás potešili z **Nadácie ČSOB**. Otázka bola jednoduchá.

Či by sme mali záujem o rukavice. Tí čo pracujú v ZSS-kách vedia aký poklad to je a tak sme s nadšeným výdychom stihli povedať iba „samozrejme“ a rýchlo zorganizovali ich prevzatie. Tento dar veľmi potešil. Ešte raz veľká vďaka milí ľudia z Nadácie ČSOB.

*Drobná i veľká pomoc
je rovnako dôležitá.*

DOBRÉ SRDCE
Národná cena starostlivosti

Asociácia poskytovateľov sociálnych služieb v SR vyhlasuje
3. ročník ankety Národnej ceny starostlivosti **DOBRÉ SRDCE**.

Navrhňte najlepšieho zamestnanca v sociálnych
službách minimálne s 3 ročnou praxou v jednotlivých
kategóriách. **Uzavierka prihlášok 31. mája 2022.**

- ♥ Opatrovateľka v sociálnych službách
- ♥ Sestra v sociálnych službách
- ♥ Odborný pracovník v sociálnych službách
- ♥ Manažér v sociálnych službách
- ♥ Poskytovateľ sociálnych služieb
- ♥ Dobrovoľník v sociálnych službách
- ♥ Špeciálne ocenenie: DOBRÉ SRDCE
za výnimočný prínos pre sociálne služby

Ďakujeme, že pomáhate.

www.dobre-srdce.sk

Poštou: Dobré srdce, Fedákova 5, 841 02 Bratislava

Asociácia poskytovateľov
sociálnych služieb v SR

Výsledky celonárodnej ankety
budú vyhlásené na slávnostnom
Galavečere v **septembri 2022.**

Generálny partner:

Pomáha. Ošetruje. Chráni.

Hlavný partner:

Kimberly-Clark

Hlavný mediálny partner:

imagons

Asociácia poskytovateľov
sociálnych služieb v SR

príloha

Asociácie poskytovateľov sociálnych služieb v SR

apríl/2022

DOBROVOĽNÍCI

NA NEZAPLATENIE! Mgr. NIKOLA FEJKOVÁ

PALIATÍVNA A HOSPICOVÁ STAROSTLIVOSŤ

V ZARIADENIACH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB Mgr. VIERA KAZIMÍROVÁ

PRAVIDLÁ ZAMESTNÁVANIA

VOJNOVÝCH UTEČENCOV Z UKRAJINY NA SLOVENSKU Mgr. TOMÁŠ GRELL

LAUREÁTI DOBRÉHO SRDCA 2021 U PREZIDENTKY

KRUH AKTIVÍT SPOJENÝCH S NÁRODNOU CENOU STAROSTLIVOSTI – DOBRÉ SRDCE 2021 SA PRÁVE UZATVORIL. EŠTE PRED VYHLÁSENÍM NOVÉHO ROČNÍKA 2022, SME MALI TÚ ČESŤ V SPOLOČNOSTI VŠETKÝCH LAUREÁTOV OCENENIA PRIJAŤ POZVANIE OD PREZIDENTKY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, ZUZANY ČAPUTOVEJ.

Práve naša najvyššia ústavná činiteľka prevzala záštitu nad Dobrým srdcom v minulom roku. Vo svojom prejave našim laureátom poďakovala za nasadenie a obetavosť a pridala aj citát z Saint-Exupéryho Malého princa – „Dobré vidíme iba srdcom. To hlavné je očiam neviditeľné“, a sama ešte dodala „Srdce je aj tým vašim kompasom“

Stretnutie s víťazmi v prezidentskom paláci sme využili aj v prospech časopisu Šanca. Laureátov sme trochu vyspovedali a položili im tieto otázky

1. Čo pre Vás znamená zisk Dobrého srdca vo vašej kategórii?
2. Ako sa vnímate ako jeden z laureátov tohto ocenenia?
3. Ako vnímate anketu Dobré Srdce a jej potrebu pre spoločnosť?
4. Ako reagovala rodina a priatelia na Vaše víťazstvo?
5. Zmenilo ocenenie Váš prístup k práci?

Soňa Vancáková
Fundraiser

Jaroslav Žifčák
Poskytovateľ, riaditeľ SD Antic n.o.

Pavel Kalina
Opatrovateľ

Zdenka Majchrová
Sestra v sociálnych službách

Soňa Vancáková, víťazka v kategórii Fundraiser

1. Ocenenie si veľmi vážim a ďakujem tým, ktorí ma nominovali, pretože oni sami majú vnímavé srdce na potreby iných. Vidieť dobro, ktoré sa koná, je výsadou ľudí, ktorí nie sú zameraní na seba, ale chodia po svete s otvorenými očami.
2. Nevnímam sa ako výnimočná osobnosť. Ľudí, ktorí robia dobro a dlhé roky sa obetujú pre chorých a núdznych, je na Slovensku veľa. Mala som to šťastie, že ma nominovali a môžem sa tešiť z ocenenia.
3. Anketu vnímam ako veľmi potrebnú. Najmä uprostred korona krízy, ktorá so sebou prináša množstvo smutných správ, obmedzení a neistoty, je potrebné poukazovať na dobro. Sme zaplavení stresom a negativizmom a preto ocenenie Dobré srdce prináša nový dych, nádej a oživenie. Je to vynikajúci nápad, ako oceniť ľudí, ktorí sa dlhé roky venujú iným a obetujú to najvzácnejšie - svoj čas. Pre spoločnosť je to motivácia ísť dopredu a veriť, že dobro tu je, len ho občas treba vytiahnuť na svetlo.
4. Všetci sa veľmi tešili a už počas slávnostného večera mi posielali blahopriania. Bolo to milé. Vnímala som spolupatričnosť s mnohými ľuďmi, najmä po odvysielaní oceňovania v televízii, keď mi posielali spätné väzby.
5. Ocenenie ma veľmi potešilo a bolo pre mňa povzbudením do ďalšej práce s chudobnými. Uvedomila som si, ako je potrebné budovať tímy skvelých ľudí, ktorí ťahajú za jeden koniec a sú ochotní pracovať s láskou a radosťou. Ocenenie môj prístup k práci nezmenilo, ale povzbudilo mňa, aj pracovníkov Majáku, ktorí si ho zaslúžia rovnako.

Sociálny dom Antic n.o. Bardejov, víťaz v kategórii Poskytovateľ

1. Je to pre nás veľkým zadostučinením, ako aj hnacím motorom do budúcnosti, podľa ktorého vieme, akým smerom máme napredovať a poskytovať tak kvalitné sociálne služby na minimálne doterajšej profesionálnej úrovni, ktorú sa budeme snažiť udržiavať, ba aj zvýšiť.
2. Túto nomináciu sme vôbec nečakali, pretože na Slovensku je mnoho kvalitných poskytovateľov sociálnych služieb, ktoré sa uchádzali o toto ocenenie. Veľmi nás nominácia potešila a zároveň vzbudila potrebu udržiavať stanovenú kvalitu v našom zariadení.
3. Anкета Dobré srdce zvyšuje podľa nás povedomie o sociálnych službách, ktoré sú už dlhodobo poddimenzované a veľmi málo propagované. Tomuto sektoru sa venuje veľmi málo inštitúcií, aj keď otázka problematiky sociálnych služieb je pre túto dobu veľmi dôležitá. Anкета Dobré srdce preto zviditeľňuje a povznáša všetky dôležité činnosti a úkony, ktoré sa musia v sociálnych službách dodržiavať a uskutočňovať pre našich seniorov, ktorí tvoria hlavnú a najdôležitejšiu časť našej činnosti. Anкета je motívom a impulzom pre každého z nás, ktorý v tejto oblasti pracuje.
4. Naše nečakané víťazstvo sme oslávili samozrejme ešte v ten večer po odo-

vzdaní so zúčastnenými zamestnancami po Galavečere, oznámili sme to kolegom a blízkym, rodinám prostredníctvom sociálnych sietí a hneď po príchode do práce sme toto ocenenie ako aj informáciu o víťazstve oznámili našim prijímateľom a ostatným zamestnancom. Najväčšiu radosť sme tak mali z reakcie našich prijímateľov, ktorými bol vďačný a vrúcny úsmev, ako aj slová gratulácií a uznania. Podelili sme sa o toto výnimočné ocenenie aj s regionálnymi televíziami a novinami. Každé ocenenie v takejto oblasti, či už individuálne alebo skupinovo, nadchne a poteší. Obdržali sme mnoho gratulácií, osobne ako aj cez sociálne siete.

5. Po príchode na východné Slovensko do nášho zariadenia naše myšlienky smerovali k tomuto oceneniu, ktoré nás neutlmilo, ale „raketovo“ posunulo a posúva do inej dimenzie pre kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Ocenenie nám ukázalo dôležitosť prístupu k našim prijímateľom a samotnej práci. Ukázalo nám možnosti zvýšenia silných stránok nášho zariadenia, ako aj zamestnancov. Zmenilo prístup k situáciám a rozšírilo nám vyhliadky do lepšej budúcnosti, ktorú sa budeme snažiť ešte zlepšiť pre našich prijímateľov.

Pavel Kalina, víťaz v kategórii Opatrovateľ

1. Toto ocenenie si veľmi vážim a verím, že ma moja práca bude napínať ďalej a že ju budem môcť ešte dlho vykonávať.
2. Som rád, že som sa dostal medzi tých najlepších. Nikdy som neveril, že by moja práca mohla byť takto ocenená.
3. Je potrebné, aby ľudia vedeli, že seniori potrebujú našu

opateru a pomoc a že na nich nesmieme zabúdať. Ľudia si myslia, že starý človek už nie je pre spoločnosť potrebný, ale práve naopak, pretože títo ľudia nás môžu obohatiť.

4. Moja rodina je na mňa hrdá, za to akú prácu robím. Priatelia a známi mi po tom, ako má uvideli v televízii gratulovali.

5. Každý deň sa snažím svoju prácu robiť na 100 %, vnímam to stále rovnako, ako pomoc seniorom, ktorí sú odkázaní na pomoc nás opatrovateľov.

Zdenka Majchrová, víťazka kategórie Sestra v sociálnych službách

1. Ocenenie, ktoré som získala v kategórii sestra je pre mňa vzácne. Po zhladnutí dokrútky som si bola istá, že toto ocenenie získa druhá nominovaná kolegyňa a po vyslovení môjho mena som ostala milo prekvapená. Ocenenie je potvrdením, že pracujem na správnom mieste.
2. Vnímam sa ako človek, na ktorého sa chvíľu usmievalo šťastie. Pri preberaní ocenenia som mala príjemný pocit, ktorý som mohla prežívať a ktorý som smela prežívať s mojimi kolegyňami.
3. Anкета je dobrý spôsob na zviditeľnenie veľmi náročnej práce pracovníkov v zariadeniach sociálnych služieb. Často sa pozornosť upriamuje na pracovníkov v nemocniciach, ich práca je ocenená. Práca a starostlivosť o klientov v ZSS sa všeobecne pokladá za jednoduchšiu prácu, no práve naša práca si vyžaduje často krát rýchle a odborné riešenia situácií.
4. Moja rodina a kamaráti nevedeli, že vôbec nejaká taká anketa bola a už vôbec, že som bola vybratá z kandidátov a nominovaná. V deň odvysielania záznamu som ich odporučila na sledovanie, no dôvod nevedeli a to bolo pre nich prekvapením, ktoré ich nesmierne potešilo.
5. Ocenenie mi pomohlo uvedomiť si, ako je dôležité byť medzi klientmi a načúvať im. Uvedomila som si, že musím častejšie upriamovať svoju pozornosť na ľudí, ktorí potrebujú našu ľudskú stránku, nie len profesionálnu.

PaedDr. Mária Čunderlíková,
**vít'azka kategórie
Výnimočný počín**

1. Ocenenie vnímam ako završenie mojej pracovnej kariéry. Mám to šťastie, že som vždy pracovala, s ľuďmi, ktorí oblasť sociálnych služieb posúvali dopredu, presadzovali inovatívne a prirodzené prístupy starostlivosti ku klientom s dôrazom na dôstojnosť a kvalitu života. Som vďačná ešte mojim učiteľom ale dnes aj mladším spolupracovníkom, že moje myšlienky a nápady boli považované za realizovateľné a často napriek nie vždy priaznivému vonkajšiemu daniu sme ich spoločne uviedli do života.

2. Som hrdá, že patrí medzi laureátov, ktorí sú z profesionálnej oblasti, kde je dôležitá odbornosť, pracovitosť, empatia a láska. Povrchnosť a necitlivosť tu nemá miesto. Všetci, ktorí boli ocenení sú nositeľmi týchto vlastností a schopností, som rada, že môžem považovať za takú aj seba.

3. Možno povedať, že ocenenie Dobré srdce sa tak stáva značkou kvality, podľa ktorej sa záujemcovia o konkrétnu sociálnu službu rozhodnú. A v neposlednom rade ocenenie prispieva k zviditeľňovaniu práce ľudí v sociálnych službách, ktorým sa tak dostáva zaslúžené celospoločenské uznanie. Dúfam, že to je aj inšpirácia pre mladých ľudí a pre absolventov študijných odborov sestra, sociálny pracovník, opatrovateľka na celoživotné pracovné uplatnenie.

4. Samozrejme, že mi veľa ľudí gratulovalo, ďakujem všetkým ale treba povedať, že výsledky práce sú aj prácou mojich kolegyň a kolegov, spolupracovníkov. Im patrí tiež vďaka za podporu. Vďaka za podporu patrí aj mojej najbližšej rodine, pretože ako to býva, práve náročné pracovné situácie som komunikovala doma a v rodine som hľadala oporu a porozumenie. A aj sa mi jej dostalo, samozrejme od manžela.

5. Ocenenie je vždy zaväzujúce, aby človek neskĺzol do rutiny. Myslím si, že ma ocenenie motivuje ku kreativite a hľadaniu nových prístupov v práci so seniormi, ale tiež vo vzdelávaní kolegov, ktorí pracujú v problematike Alzheimerovej choroby a iných demencií.

Mária Čunderlíková
Vynimočný počín

Barbara Štefanovičová
Novinár

Marta Kupcová
Dobrovoľník

Pavol Vilček
Manažér

Katarína Čečotová
Odborný pracovník

Ildikó Madarászová
Vynimočný počín

Barbara Štefanovičová,
vít'azka v kategórii Novinár

1. Ocenenie je vždy niečím, čo poteší a možno aj prekvapí. A človek si uvedomí, až tak fyzicky, že pre niekoho a pre niečo túto prácu robí. A má zmysel. Považujem za úplne prirodzené, že v novinárskej brandži sa témam so sociálnou problematikou nedá vyhnúť respektíve, tém je tak veľa, že tvorí možno až tretinu, ak nie viac, obsahu vysielania. A som rada, že som sa začala venovať práve tejto oblasti. Takže ocenenie Dobré srdce je pre mňa dôkazom toho, že sociálna problematika ľudí zaujíma, potrebujú ju a je dôležitá. A že výsledky si ľudia vážia a všimajú si ich.

2. Musím povedať, že to bolo pre mňa prekvapenie. Veľmi milé a vyvolalo to vo mne pocit hrdosti. A príjemný pocit, že svoju prácu robím zrejme dobre.

3. Keďže sa sociálnej problematike

venujem už niekoľko rokov, stretávam sa s ľuďmi, ktorí v tejto oblasti pracujú, sledujem problémy, legislatívne zmeny a aj to, ako sa bytostne dotýka celej spoločnosti, je dôležité, aby takéto ankety fungovali. A malo by ich byť ešte viac. Myslím si, že aj samotné rezortné ministerstvo by malo viac pozornosti venovať práci ľudí v tejto oblasti.

4. Na odovzdávaní boli moji blízki, ktorých to prekvapilo. Predpokladám, že boli hrdí. A musím povedať, že mňa zase prekvapilo, koľko ľudí to zaregistrovalo. Dokonca bývalý spolužiak, s ktorým nie som v bežnom kontakte, mi dal vedieť, že sa cítil hrdý. A takmer všetci kolegovia mi prišli potriať rukou, aj cenu si poťažkali a odvtedy sa na mňa ešte viac obracajú v otázkach sociálnych.

5. Môj život ani prístup k práci ocenenie nezmenilo. Pracujem ďalej na sociálnych témach, tak ako doteraz na plný plyn.

Marta Kupcová,
vít'azka v kategórii Dobrovoľník

1. Získaním ocenenia Dobré srdce som si uvedomila, že som iba jedna z mnohých, ktorí sa snažia „prispieť svojou troškou do mlyna“ a urobiť čosi pre tých, ktorí to potrebujú. S týmto vedomím som aj prijímala cenu. Že som ju získala ja, je iba súhra náhod. Boli to ľudia, ktorí ma navrhli a ďalší, ktorí ma vybrali. Poznám osobne veľa dobrovoľníkov, ktorí vykonávajú záslužnejšiu činnosť než ja a zostávajú napriek tomu nepovšimnutí a v anonymite.

2. Prijala som ocenenie (v duchu) ako zástupkyňa všetkých tých, ktorí zostávajú nepovšimnutí, o ktorých mnohí ani nevedia. Tých, ktorí robia svet krajším, znesiteľnejším, lepším, ktorí sa rozdáajú bez nároku na odmenu alebo uznanie.

3. Čo sa týka samotnej ankety, myslím si, že je potrebná pre spoločnosť. Musíme si uvedomiť, koľko problémov je okolo nás a snažiť sa nájsť cesty na ich riešenie. Taktiež treba podporiť tých zaangažovaných, či povzbudiť váhajúcích.

4. Ako som zostala z ocenenia prekvapená ja, to isté prekvapenie prejavila rodina i známi. Nič to však nezmenilo na našich vzťahoch, ani na mojej ďalšej práci. Snažím sa pokračovať v tom, čo som robila doteraz. Svojich „päť minút slávy“ som si prežila a život ide ďalej.

Pavol Vilček,
vít'az v kategórii Manažér

1. Je pre mňa čťou byť ocenený cenou Dobré srdce a znamená to pre mňa veľmi veľa. Je však za tým práca výborných ľudí, ktorých mám okolo seba a ktorí vytvárajú priestor na pomoc núdzným a priestor na konanie dobra nám ostatným.

2. Necítim sa byť hodný tejto ceny, lebo istotne je veľa ľudí, ktorí si to zaslúžia viac.

3. Je to výborný spôsob zviditeľnenia sociálnych služieb na Slovensku a tých, ktorí pomáhajú v dnešných časoch keď do popredia ide egoizmus.

4. Mojich priateľov to veľmi potešilo, ale veď mnohí tiež pomáhajú a teda je to aj ich víťazstvo a moja rodina bola na mňa hrdá.

5. Musím priznať, že samotné víťazstvo ani veľmi nezmenilo môj prístup k práci. Naplno som slúžil predtým a slúžim aj naďalej a snažím sa pomáhať tam, kde je to nutné a koľko vládzem a koľko mám dobrých ľudí, ktorí ma v tom nenechajú samého.

Katarína Čečotová,
vít'azka v kategórii Odborný pracovník

1. Je to ako sen na ktorý sa pozerám. Dobré srdce je najvýznamnejšie ocenenie v mojom živote. Nič väčšie si už neviem predstaviť.

2. Ako človeka, ktorý na ceste životom hľadal zmysel v pomoci druhým. Odovzdal sa celý a nechcel nič, stačil mu vďačný úsmev. Nuž a na vrchole tejto cesty získal ocenenie Dobré srdce, ktoré mu všetko vrátilo.

3. Anketa je spoločensky veľmi významná. Oceňuje pracovníkov za vytrvalý a láskavý prístup. Oceniť ľudí pre ich schopnosti a veľkosť charakteru je niečo, čo dokáže len niekto, kto je ešte väčší. Význam je tak veľmi potrebný pre pomáhajúce profesie, pretože ich práca je takmer neviditeľná, schovaná za múrmi sociálnych domovov. Spoločnosť sa potrebuje dozvedieť o tejto sfére viac a nie ju vnímať ako „odkladovne“ a niečo čo sa bežných nezainteresovaných ľudí netýka.

4. Rodina, priatelia, známi bývali pacienti...všetci mali takú obrovskú radosť, ktorá sa prenášala, šíriala ešte dlho po odvysielaní Gala večera. Bolo množstvo krásnych gratulácií so slovami hrdosti, obdivu a vďaka za predchádzajúcu pomoc. Moja dcéra Laura mi napísala: „Som nesmierne hrdá že som jej dcérou a je pre mňa veľmi veľkou inšpiráciou aby som svoje budúce povolanie sestry vykonávala tak dobre a s takou ľudskosťou ako ona.“

5. Ocenenie mi dodalo silu a naplnenie, ktoré ma poháňa každý deň pri kontakte s klientmi. Zároveň sa snažím prenášať odkaz aj na kolegov povzbudením v ich láskavom prístupe a možnosti svoju prácu ukázať nomináciou v ďalšom ročníku.

Ildikó Madarászová,
**vít'azka kategórie
Výnimočný počín**

1. Ocenenie pre mňa znamenalo veľmi veľkú poctu. Uznanie za dlhoročnú, 26-ročnú prácu v sociálnej sfére. Bolo to najvyššie vyznamenanie v mojom živote, ktoré som dostala práve jeden deň po mojich 70 narodeninách. Bol to veľký dar a že som sa toho dožila. Nakoniec, ešte bolo veľké uznanie pre mňa aj to, že ocenenie mi odovzdal osobne Minister práce -sociálnych vecí a rodiny SR p. Milan Krajniak.

2. Mám z toho veľmi dobrý pocit a som na to teraz už ako laureát ocenenia, veľmi pyšná. Vo všetkom je pomoc svedomitých spolupracovníkov, darcov, organizácií, mojej rodiny a manžela.

3. Dobré srdce je anketa, ktorá ocenenými laureátmi v stanovených kategóriách poukazuje na ťažkú, obetavú, veľmi náročnú prácu pracovníkov v sociálnej oblasti, pre tých, ktorí potrebujú pomoc. Sme naučení ukazovať pekné, dobré veci, ale v živote sú často aj ťažké prípady ako je staroba, bezvládnosť, narodenie ťažko zdravotne postihnutého dieťaťa. Po skončení odovzdávania cien zástupcovia rôznych médií robili interview s ocenenými, ktoré boli na ďalší deň odvysielané. Takto sa dostali ešte viac do povedomia širokej spoločnosti sociálne zariadenia. Aj ja som mala až 6 interview, vďaka ktorým Nezábudka aj Dobré srdce získala popularitu.

4. Celá moja rodina sa veľmi tešili, lebo poznali moju prácu. Samozrejme sme to aj oslávili. s kolegami, klientmi a rodinami členmi v združení Nezábudka. Aj doma, prišli priatelia zablahoželať s kvetmi. Ešte musím spomenúť, že v nedeľu vychádzajú z kostola mi veľa ľudí zagratulovalo.

5. Už počas prípravy na ocenenie Dobré srdce som bola už na dôchodku. Od marca 2020 už fyzicky nechodím do práce, len online ešte poskytujem sociálne poradenstvo a pomáhám vybavovať rodičom rôzne finančné príspevky a rehabilitačné pomôcky pre deti a mládež so zdravotným postihnutím. Získaním ocenenia mám ešte väčší elán do práce, dalo mi silu vo všetkom, že treba vydržať v živote a nevzdať sa, ísť za svojim cieľom.

Slovenská solidarita ocenená obrázkom

Pavol Vilček je stále na hranici

Aj deti pomáhajú s deťmi

Závora, čo ich oddeľuje od mieru

Laska prekona všetky bolesti vojny

Plné sklady a pomoc stále pribúda

Ukončil som hneď rozrobené aktivity a šiel som za Tonym Fričom, kolegom, ktorý ma na starosti dobrovoľníkov a farské charity v rámci Spišskej katolíckej charity. Prečo ma neprekvapilo, že som ho našiel už zbaleného a pripraveného ísť na hranicu? Zbalil nejaké potraviny do charitnej dodávky a s našim duchovným správcom Vladkom Sanigom sa vybrali na hranicu. Skončili v Ublí. V tom čase tam ešte nikto nepomáhal. Boli tam len 5-ti policajti a tí mali veľký problém zvládnuť prichádzajúce autá a zápchy, ktoré sa vytvorili od Uble až po hranicu. Na druhý deň ráno som mal stretnutie s našim biskupom Jánom Kubošom ohľadom jarnej zbierky, kde som ho poprosil, aby bola vyhlásená aj na pomoc Ukrajincom a on to hneď zariadil, takže už v nedeľu 27.2. vo všetkých farnostiach Spišskej diecézy to kňazi prečítali. Odtiaľ som šiel priamo do Uble ku kolegom a zväžali sme utečencov či už do miestnej školy, kde sa o nich začal starať Červený kríž, resp. na stanicu do Sobraniec a z tadiaľ pokračovali spojmí ďalej. Podvečer sa nám ozvali policajti z Veľkých Slemeniec, z hraničného prechodu, kde nepomáhal ešte nikto. Povedali nám, že je tu cca 32 matiek s deťmi, ktoré mrznú a ktoré nikto nechce. Kým som sa presúval do Slameniec, zavolať som riaditeľovi Tempus a ten mi poslal autobus. Keď som prišiel do Slameniec šiel som na políciu, zoznámil som sa s riaditeľom a jeho zástupkyňou a začal som riešiť tie matky a deti. Medzitým

24. FEBRUÁR 2022 ZMENIL MÔJ ŽIVOT. KEĎ SOM RÁNO PRIŠIEL DO PRÁCE RIEŠIL SOM KLASICKY AGENDU, KTORÁ MA ČAKALA NA STOLE, KEĎ SA MI OKOLO 10:00 TELEFONICKY OZVAL RIADITEĽ CHARITY Z OLOMOUCA, ČI SLEDUJEM SITUÁCIU NA UKRAJINE A ČI VIEM POMÔCŤ DETSKÉMU DOMOVU, KTORÝ ONI PODPORUJÚ A KTORÝ BY POTREBOVAL PRESTÁHOVAŤ DO ČIECH. ZAČAL SOM TO RIEŠIŤ A HNEĎ MI BOLO JASNÉ, ŽE POMOC BUDÚ POTREBOVAŤ AJ ĎALŠÍ ĽUDIA, KTORÍ PRED VOJNOU UTEKAJÚ.

NA HRANICI VOJNY

prišiel autobus. Nebolo ich 32, ale 71, boli to Rómovia... Poslal som ich do nášho zariadenia v Dolnom Smokovci, kde sa ich ujali kolegovia z tímu Housing first a Majka Vernarská. Nebolo to ľahké, ale zvládli sme to. Otestovali sme ich a mali Covid... teda putovali rovno do karantény. Niektorí na druhý deň už dostali horúčky a čo s nimi, tak som to riešil s p. Hudákom z MPSVaR a ten mi pomohol, aj keď vtedy ešte Ukrajinci nemali nárok na zdravotnú starostlivosť. Vybavil cez Ministerstvo zdravotníctva, aby sa ich ujali lekári. Keďže rozprávali len rómsky a maďarsky poslal som tam kolegyňu Helenku Katonovú, ktorá má maďarskú národnosť a tak sa vedela s nimi dohovoriť. Na druhý deň som sa spojil s Edom Čonkom z Úradu splnomocnenca vlády pre rómske komunity a ten tam poslal dobrovoľníkov - chlapcov, ktorí nám pomáhali až do štvrtka,

kým neodišli. Pomáhali aj ďalší Rómovia z okolia a potravín a šatstva doniesli viac ako táto skupina potrebovala. Vo štvrtok najväčšia časť - 54 z nich - odcestovala do Mníchova s autobusom, ktorý pre nás zabezpečila charita z Hradca Králové. Ďalších 22 Rómov išlo do Maďarska, kvôli jazykovým danostiam, 2 mladé 19 a 20 ročné Rómky utiekli a nakoniec som jednu matku s dieťaťom odviezol naspäť na hranicu a s výslužkou som jej pomohol späť na hranicu. Kým v niektorých hoteloch si s ukrajinskými Rómami rady nedali, tu zabrali sociálni pracovníci a dokázali ich zvládnuť aj vďaka svojim skúsenostiam a zručnostiam. Zostal som vo veľkých Slamencoch a ponúkal utečencom občerstvenie a sledoval situáciu. Bol tam neskutočný chaos. Za hranicou čakali viac ako 10 hodín a situácia sa zhoršovala. Po 3 hodinách nadranom sa to začalo upokojsť.

Ráno prišli na pomoc vojaci a postupne posunuli autá a aj ľudí od hranice na asi 200 m vzdialené parkovisko. Ráno som šiel za miestnym pánom farárom a ten prišiel aj s manželkou a do varnice mi navarili čaj aby som ho mohol rozdávať. Cez deň sa minuli 3 päťdesiat litrové varnice. Prišla pani prednostka Okresného úradu v Michalovciach a s hanbou sa musím priznať, že som ju nespoznal. Janku som nevidel celé roky a som jej vďačný, lebo aj vďaka nej sa veci posúvali rýchlym tempom. Kázala svojmu pracovníkovi z civilnej ochrany, aby nám pomohol čo budeme potrebovať. Veľmi

ústretoví boli aj vojaci zo špeciálnej jednotky z Martina. Sobotu sme zvládli s tým, že na hodinku ma prišiel podporiť aj Cyril Korpesio s kolegami z košickej charity. Samozrejme pomáhali mi Stanko Košč a ďalší dobrovoľníci a za to som im nesmierne vďačný. Sobota prebehla ani neviem ako, ľudí prichádzajúcich bolo stále viac a viac a aj za hranicou ich bolo nespočetne. Večer bol sychravý a okrem teplého čaju, kroasantov, výživy či keksíkov išli aj deky... Ukrajinské ženy mrzli a potrebovali sa zohriať. Bol som nesmierne unavený a tak som si asi o 1:00 po polnoci šiel pospať do Sobraniec. Ráno som priviezol okolo 7 taxíkov a pokračoval ďalej. Vystriedal som dobrovoľníkov, ktorí fungovali celú noc a potrebovali si odpočinúť. V nedeľu som šiel na 9.00 na sv. omšu do miestneho kostola. Bola gréckokatolícka a po maďarsky. Aj keď

nerozumiem po maďarsky „karituš“ som rozumel a pochopil aj ruky p. farára ktoré lietali vzduchom. Po obede obec otvorila obecnú sálu („vymájenú“ ešte po svadbe z pred týždňa). Miestne žienky nabehli a zrazu sme mali krásny sklad, kde sme mohli uložiť potraviny, ale aj ďalšie veci, ktoré ľudia na hranicu nanosili. Prišiel som síce s plnou dodávkou, ale do nedele som mal toľko, že už som si ani ja do nej nemohol sadnúť. Nielen nás, ale aj Červený kríž a ďalších dobrovoľníkov odľahčili. Ďakujem p. Farár Zsolt Szabo, veľmi si mi pomohol. Po jeho intervencii začal pomáhať aj pán starosta a ostatní ľudia z obce. Istotne ich ten chaos obťažoval, ale preukázali neveriteľnú ľudskosť. V nedeľu utečenci čakali najdlhšie - vyše 14 hodín! Policajti sa snažili nájsť systém ako to zvládnuť rýchlejšie, aby tie ženy a deti nemuseli toľko čakať a mrznúť. V nedeľu každé 3 hodiny sme začali zásobovať aj ľudí čakajúcich na ukrajinskej strane a bolo veľmi pekné vidieť spoluprácu charity, červeného kríža, vojakov, policajtov aj colníkov a hasičov ako si podávali z ruky do ruky pomoc, aby sa čím skôr dostala k ľuďom. Mohol som prespať v budove obecného úradu a hneď ráno pokračovať. Nad ranom sa rady na ukrajinskej strane rozplynuli a cez hranicu šli priebežne. Na našej strane hranici bol pokoj, policajti v súčinnosti s armádou posunuli všetkých čakajúcich až k miestnemu kostolu a tak aj utečencov čakal na slovenskej strane ľud. Kým cez víkend od dobrovoľníkov červeného kríža dostali aj polievky, ktoré boli dovezené, v pondelok prišla skupina dobrovoľníkov z Čiech s pojazdovou kuchyňou a začali pre nich variť priamo na hranici. Všetko fungovalo a tak som sa poobede pobral domov.

Najťažším pre mňa bolo vidieť utrpenie utekajúcich žien. Videl som napr. matku s malým synom, ktorí sa tešili, že po hodinách čakania sú konečne na slobode - na Slovensku. Zazvonil jej telefón a s plačom šla do kolien, niečo povedala synovi, nerozumel som, ale ani syn a opýtal sa: „Baťko dychajet?“ a mamka mu v slzách odpovedala: „Ne“. Veľmi ťažký začiatok nového života.

Za tie dni som videl tu na hranici celkovo 3 ženy, ktoré sa rozplakali podľa všetkého po strate toho najbližšieho. Ďalšie 3 ženy som videl priamo na hranici, keď ich ďalšie previedli cez hranicu v obrovskom plači a žiali. To bolo to najťažšie zo všetkého. Na druhej strane boli ženy, ktoré potrebovali len objať... Resp. pohľad na malého chlapca kričiaceho: „...urá svoboda!“ Veľa žien prechádzalo hranice s deťmi a vracali sa už bez nich. Deti nechali pri rodine, známych a šli naspäť bojovať za svoju krajinu. K svojim mužom. Smutné ale pravdivé. Takýchto vecí sme sa dožili v 21. storočí v civilizovanom svete?! Napriek tomu mi týchto pár dní dalo veľmi veľa. Predovšetkým poznanie, že hoci nás množstvo a sila zla zaskočila, je tu obrovská masa ľudí ochotných nezištne pomáhať. Ďakujem Vám všetkým, ľudia!

Pavol Vilček
Spišská katolícka charita
Koordínator APSS v SR za PSK

DOBROVOĽNÍCTVO

Rozmanitosť v myšlienkach na dobrovoľníctvo však má aj niečo spoločné – konanie dobra vo voľnom čase. Toto „dobro“ sa dá šíriť vo forme formálneho/organizovaného dobrovoľníctva. To je zamerané na organizované akcie prostredníctvom nejakej spoločnosti, či napríklad združenia.

Neformálne dobrovoľníctvo znamená priamu pomoc bez využitia organizácie, ktorá dobrovoľníctvo zastrešuje, sprostredkuje, alebo sama s pomocou donorov vykonáva. Okrem toho sa líši aj doba trvania na jednorazové, príležitostné, krátkodobé či dlhodobé dobrovoľníctvo. Najviac skúseností mám s dlhodobým dobrovoľníctvom, pretože to sama vykonávam. Počas doby môjho pôsobenia, prešlo cez moje ruky najmenej 100 dobrovoľníkov, ktorí mali zápal pre túto formu pomoci iným. Všetko sa to rozbehlo na vysokej škole. Do tej doby som bola príležitostný dobrovoľník, no túžila som pomáhať ľuďom pravidelne. Chcela som organizovať zbierky, ktoré môžu pomôcť tým, ktorí to najviac potrebujú. Hneď v prvom ročníku som sa okrem štúdia zapojila do organizácie, ktorá mi ponúkla doučovanie detí v Centrách pre deti a rodinu. Prvý rok bol naozaj náročný. V druhom roku sa zo mňa stala dobrovoľníčka roka 2017. To ma ešte viac motivovalo, aby som pokračovala. V rámci organizovaného dobrovoľníctva však sú už zaužívané postupy a tie neboli pre mňa natoľko flexibilné, aby som to ako dobrovoľník uniesla. Veľa vecí sa nedalo spraviť a ja som nechápala prečo. Rozhodla som sa založiť vlastné združenie v rámci ktorého som začala pôsobiť. Začala som oslovovať aj také centrá, ktoré predtým neboli vôbec zapájané a pribudlo viac detí a dobrovoľníkov,

„NEMUSÍŠ BYŤ KAŽDÝ DEŇ HRDINOM, STAČÍ, AK OSTANEŠ KAŽDÝ DEŇ ČLOVEKOM.“ (STANO RADIČ). TO JE PRAVE PREMIETNUTÉ DO DOBROVOĽNÍKA, KTORÝ SVOJU ĽUDSKOSŤ DOBROVOĽNÍCTVOM DÁVA NAJAVO. AK SA POVIE DOBROVOĽNÍCTVO, KAŽDÉMU PREJDE HLAVOU NIEČO INÉ. NIEKTO SI V TOM MOMENTE SPOMENIE NA VLASTNÉ ZÁŽITKY SPOJENÉ S DOBROVOĽNÍCTVOM.

ktorí mali minimálne podobný zápal pre dobrú vec ako ja. Vrchol som najviac cítila v rokoch 2019 – 2020, kedy sa podarilo zorganizovať aj mesačný letný tábor. Okrem iného sa už pravidelne organizoval futbalový turnaj, rôzne súťaže pre deti, maškarné plesy, návštevy útulkov pre zvieratá, či jednodňové poznávacie výlety, varili sme polievku na Polievkovom festivale, rovnako tak kapustnicu, bežalo doučovanie detí a pod. Skrátka vždy sa niečo pre nich vymýšľalo. Viacero vecí sa nám podarilo zastrešiť práve cez mesto Košice, ktoré podporuje dobrovoľnícke akcie a kde sme primárne pôsobili. Všetko toto smerovalo k tomu, že sme vytvorili nielen zázemie pre dobrovoľníkov a deti, ale vytvorili sme komunitu.

Postupne som ale prešla z myšlienky pomáhať jednotlivým deťom k pomoci celej rodine. Deti v Centrách pre deti a rodiny nie sú iba tie, ktoré sú sirotami, ale práve aj tie, ktoré sú vyňaté z rodiny pre finančné dôvody. Samozrejme, nemožno bagatelizovať problematiku, nakoľko som sa stretla aj s deťmi, ktoré boli týrané a tu sa spolupráca s rodinou nekonala. Rana prišla s nástupom covidu. Mala som viacero správ od detí, ktoré na nás čakali a už sa tešili na tábor, alebo skrátka len na to, kedy sa uvidíme. Verím, že dobro nikdy nevyumizne a znova obnovíme dobrovoľnícke akcie. Vážim si každého, kto aspoň nejakou časťou prispieva k pomoci iným.

Aktuálne najviac potrebné je dobrovoľníctvo pri hraniciach s Ukrajinou, no nemôžeme zabúdať aj na to, že na Slovensku stále máme deti, rodiny, ľudí, ktorí si tiež zaslúžia našu pozornosť. A čo mne osobne dobrovoľníctvo dalo? Posunulo ma v sebazpoznaní, sebarozvoji, utriedení hodnôt, nájdení kamarátov a prinieslo mi to neopakovateľné zážitky.

V roku 2021 mi za moju prácu prišla milé ocenenie Srdce na dlani za rok 2020. Myslím si, že toto ocenenie patrí každému, kto dobrovoľne pomáha a nezamýšľa sa nad tým, prečo to robí, ale robí to čisto altruisticky. Dobrovoľníci sú skrátka na nezaplatenie.

Mgr. Nikola Fejková

Vnímam ako podstatné povedať, že dobrovoľníctvo nemôže ísť na úkor školy, práce, či nejakej dôležitej nebudaj zdravotnej prehliadky a podobne. Pretože by to bol opak celkového vnímania dobrovoľníctva.

NOVINKY
Z TASR

Opatrovateľkám treba podľa prezidentky zabezpečiť priaznivé podmienky

Slovensko by malo opatrovateľom zabezpečiť priaznivé pracovné podmienky, prajnú spoločenskú atmosféru a dôstojné finančné ohodnotenie. Uviedla to prezidentka Zuzana Čaputová na stretnutí s laureátkami Národnej ceny starostlivosti Dobré srdce za rok 2021. Vyzdvihla prácu ocenených. Tá je podľa nej založená na odbornosti a profesionalite a obsahuje aj kus ľudskosti, láskavosť, vrúcnosť a súcit. „Vaše srdce je nielen dobré, ale aj otvorené a ochotné prijať iných a starať sa o nich. Ste z rôznych profesií – opatrovateľ, sestra, odborný pracovník, fyzioterapeutka a aj z rôznych kútov Slovenska – od Bardejova až po Bratislavu. Všetkých vás však spája, že do starostlivosti o iných vkladáte svoje srdce,“ uviedla prezidentka. Zároveň poukázala, že dlhodobá starostlivosť čelí nedostatku personálu a odchodom opatrovateľiek do zahraničia. Práca ocenených je podľa nej náročná vždy, ale uplynulé dva roky boli pre pandémiu mnohonásobne ťažšie. Na stretnutí s prezidentkou sa zúčastnili laureátky a laureáti ocenenia v rôznych kategóriách, ako aj koordinátorka projektu a predsedníčka Asociácie poskytovateľov sociálnych služieb v SR Anna Ghannamová.

Trpiace deti sú najtragickejším obrazom dôsledkov ruskej agresie na Ukrajinu

Štátna tajomníčka Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí SR Ingrid Brocková počas stretnutia so zástupcom regionálneho riaditeľa Detského fondu OSN (UNICEF) pre Európu a Strednú Áziu Philippom Corim, vyzdvihla aktivity UNICEF v Ukrajine. Ocenila najmä humanitárnu pomoc deťom a ich rodinám vo forme poskytovania zdravotných a vzdelávacích služieb, vody a zásob na záchranu života.

„Trpiace deti sú najtragickejším obrazom dôsledkov ruskej agresie v Ukrajine. Obzvlášť zdrujúca je situácia detí vysídlených zo svojich domovov. V prípadoch, ak sú oddelované od rodín, stávajú sa mimoriadne zraniteľnými a musíme urobiť všetko pre to, aby boli v bezpečí. Prácu UNICEF

na Ukrajine aj na Slovensku si preto mimoriadne vážim a cením,“ uviedla Ingrid Brocková.

Podľa UNICEF od začiatku vojny Ukrajinu denne opúšťa v priemere 75-tisíc detí, čo znamená, že každú sekundu sa jedno ukrajinské dieťa stáva utečencom. UNICEF predpokladá zvýšenie počtu príchodov detí bez sprievodu, u ktorých je zvýšené riziko, že sa stanú obeťmi obchodníkov s deťmi.

Otvorené kancelárie pre obeť trestných činov

Informačné kancelárie pre obeť trestných činov budú od apríla do júla fungovať v bežnom režime. Európsky projekt, ktorý sa mal pôvodne skončiť v marci, sa podarilo predĺžiť. Na Slovensku funguje celkovo osem informačných kancelárií, pracuje v nich spolu 24 zamestnancov. Sídli na okresných úradoch v sídlach krajov a od roku 2021 ponúkajú pomoc aj na ôsmich detašovaných pracoviskách. Kancelárie poskytujú psychologické a sociálne poradenstvo, ale aj právnu podporu a usmernenia. Od decembra 2018 do decembra 2021 poskytli kancelárie pomoc spolu 1816 klientom. Počet klientov rapídne stúpol najmä vlni, oproti roku 2020 o 134 percent. V roku 2020 zaznamenali o 48 percent klientov viac ako v roku 2019.

Ombudsmanka pracovala nezávisle a vysoko odborne

Úrad verejného ochrancu práv je pre demokraciu dôležitý. Ombudsmanka Mária Patakyová si svoju prácu vykonávala nezávisle, vysoko odborne a s nasadením. Uviedla to prezidentka SR Zuzana Čaputová pri príležitosti udelenia ďakovnej medaily ombudsmanke za zásluhy o dodržiavanie a ochranu základných práv a ľudských slobôd.

„Pomoc pri porušovaní základných práv v oblastiach, ktoré sú neraz prehliadané, bagatelizované, alebo v ktorých dochádza ku konfrontácii s politickou mocou, považujem za definujúcu charakteristiku toho, ako má úrad verejného ochrancu práv fungovať,“ povedala hlava štátu. Sú tiež podľa nej potvrdením nezávislosti a toho, že úrad je skutočným ochranným štítom všetkých ľudí bez rozdielu. Odvrátenou stranou charakteristiky úradu je jeho nepochopenie, ignorovanie a aj osobné útoky zo strany politikov, poukázala Čaputová. „Užili ste si ich vrchovatou mierou a cením si, že ste zo svojich princípov neuhli,“ odkázala Patakyovej.

Súčasnnej ombudsmanke Márii Patakyovej sa skončilo funkčné obdobie 29. marca. Patakyová už avizovala, že opätovne kandidovať nebude. Verejného ochrancu práv volí parlament na päť rokov.

Zdroj: TASR

ASOCIÁCIA POSKYTOVATEĽOV SOCIÁLNYCH SLUŽIEB PONÚKA UNIKÁTNY KURZ

Asociácia poskytovateľov
sociálnych služieb v SR

PRE VEDÚCICH PRACOVNÍKOV V SOCIÁLNYCH
SLUŽBÁCH, OPATROVATEĽKY, SESTRY,
PRAKTICKÉ SESTRY, FYZIOTERAPEUTOV,
ERGOTERAPEUTOV, LIEČEBNÝCH
PEDAGÓGOV, LEKÁROV,
PSYCHOLÓGOV A LOGOPÉDOV
V SOCIÁLNYCH
SLUŽBÁCH.

Kurz Bazálnej
stimulácie realizujeme
s finančnou podporou gene-
rálneho partnera APSSvSR
na rok 2022 spoločnosťou
Kimberly - Clark Depend.

Depend

BAZÁLNA STIMULÁCIA V SOCIÁLNYCH SLUŽBÁCH

Prihlášku nájdete na
www.apssvsr.sk/skolenia-prihlaska/

Karolína Maloň FRIEDLOVÁ

PhDr. Karolína Maloň Friedlová, PhD. je 1. certifikovanou lektorkou konceptu bazálnej stimulácie v Českej a Slovenskej republike. APSSvSR je partnerom INSTITUTE Bazální stimulace podle Prof. Dr. Frohlicha, s.r.o., vzdelávacej inštitúcie s licenciou pre vzdelávanie v krajinách EÚ a vo Švajčiarsku a Nórsku.

Naučte prijímateľa sociálnych služieb vnímať svoje telo, seba, okolitý svet a komunikovať s ním. Podnecujte ho aj pri jeho obmedzeniach v rozvoji a sebestačnosti. Prijímateľ tak bude viac pokojný a spokojný.

KURZY BAZÁLNEJ STIMULÁCIE	ČLEN APSSvSR	NEČLEN APSSvSR
Základný kurz skupina B (20. – 21. 6. 2022)	170 €	180 €
Nadstavbový kurz skupina A (22. – 23. 6. 2022)	200 €	210 €
Nadstavbový kurz skupina B (26. – 27. 9. 2022)	200 €	210 €

Ubytovanie a obed si hradí každý účastník osobitne. Obed je možné si vopred objednať na základe zaslanej ponuky po prihlásení sa na kurz. Káva, čaj, nealko a ovocie zabezpečené v rámci kurzu 3 x denne.

- Kurz je akreditovaný Ministerstvom zdravotníctva SR, každá profesijná komora preto podľa Vyhlášky MZ SR č. 74/2019 Z.z. o priznáva za Základný kurz 16 kreditov a za Nadstavbový kurz 12 kreditov.
- Profesia: lekár, sestra, praktická sestra, fyzioterapeut, ergoterapeut, logopéd, psychológ a liečebný pedagóg získava ukončením Nadstavbového kurzu Certifikát MZ SR a tým certifikovanú pracovnú činnosť.
- Všetci účastníci získajú medzinárodný certifikát od Medzinárodnej asociácie bazálnej stimulácie s platnosťou vo všetkých krajinách EÚ, Švajčiarsku a Nórsku.

Miesto konania: PENATI CLUB, Agátova 33, Bratislava

NIE JE ŽIADNYM TAJOMSTVOM, ŽE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE MÁME DLHODOBO PROBLÉMY V OBLASTI FINANCOVANIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB, NAJMÄ ZO STRANY OBCÍ, KTORÉ Z RÔZNYCH DÔVODOV NEPRISPÍVAJÚ NA SVOJICH OBČANOV, KTORÝM SA POSKYTUJÚ VYBRANÉ DRUHY SOCIÁLNYCH SLUŽIEB U NEVEREJNÝCH POSKYTOVATEĽOV. PRIČOM PODĽA ZÁKONA O OBEČNOM ZRIADENÍ MÁ KAŽDÝ OBYVATEĽ OBCE PRÁVO POŽADOVAŤ OD OBCE POMOC V ČASE NÚDZE.

ZMENÍ NOVELA POSTOJ OBCÍ?

Zákon o sociálnych službách upresňuje nepriaznivé situácie, v ktorých sa občan môže nachádzať a aj dôvody, pre ktoré sa tam ocitol. Za poskytnutie alebo zabezpečenie vybraných druhov sociálnych služieb je zodpovedná miestna samospráva, lebo je najbližšie k občanovi. Prostredníctvom prerozdelenia podielových daní vytvára štát aj pre obce predpoklady na plnenie úloh uložených zákonom o sociálnych službách.

Sociálne služby pre odkázaných občanov zabezpečujú obce aj v rôznych zariadeniach, napr. v zariadeniach pre seniorov (ZPS) v zariadeniach opatrovateľskej služby (ZOS) a v denných stacionároch (DS). Kapacity obcí pre uspokojovanie potrieb občanov odkázaných na pomoc sú nepostačujúce a preto sieť nedostatkových sociálnych služieb dopĺňajú poskytovatelia sociálnych služieb, ktorých zriaďovateľom nie je obec, ale neverejný poskytovateľ sociálnych služieb. Nakoľko neverejný poskytovateľ sociálnych služieb plnia úlohy vo verejnom záujme a zabezpečujú služby, ktoré sú povinnosťou obcí, je preto logické, že na financovanie nimi poskytovaných služieb majú právo na prístup k verejným zdrojom. Napriek tomu, že zákon o sociálnych službách presne definuje podmienky a výšku príspevku, ktorú má obec poskytnúť neverejnemu poskytovateľovi na svojho občana, realita bežného života, hlavne keď je občan odkázaný na pomoc, je iná ako zákon ustanovuje.

Od opätovného zavedenia povinnosti obce spolufinancovať vybrané druhy sociálnych služieb poskytovaných neverejnými poskytovateľmi prostredníctvom finančného príspevku na prevádzku prešli viac ako 3 roky, prax v rámci Slovenskej republiky je v tejto

oblasti zo strany obcí veľmi rôznorodá a je zo strany odkázaných občanov a neverejných poskytovateľov vnímaná veľmi negatívne.

Je dôležité si uvedomiť, že ak si obec neplní povinnosť poskytovať finančný príspevok na prevádzku alebo si ju plní nedostatočne, vytvára sa tým priestor pre nerovnaké zaobchádzanie nielen voči občanom odkázaným na sociálnu

službu, ale aj na nerovnaké postavenie neverejných poskytovateľov v porovnaní s verejnými poskytovateľmi pri podpore sociálnych služieb z verejných zdrojov.

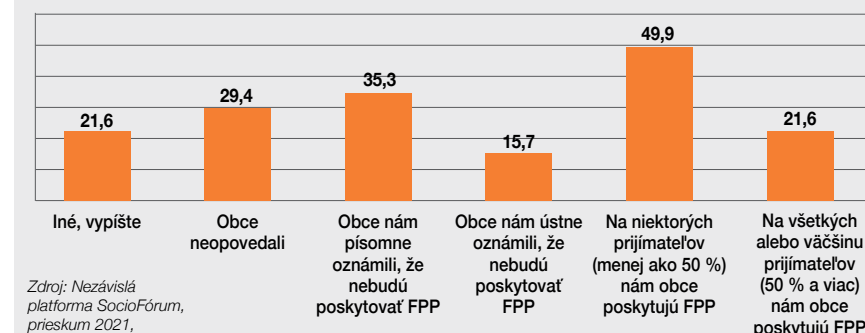
Prečo bolo potrebné realizovať prieskum?

Aby sme si uvedené skutočnosti overili, ale aj preto, aby sme mohli diskutovať so zástupcami obcí,

ktorí dlhodobo popierajú neplnenie si zákonných povinností obcí v oblasti spolu financovania sociálnych služieb občanom, ktorým poskytujú sociálne služby neverejný poskytovateľ. Preto Nezávislá platforma SocioFórum, o.z., realizovala v čase od februára do apríla 2021 prieskum o situácii financovania neverejných poskytovate-

ľov obcami. Súbežne SocioFórum realizovalo paralelný prieskum zameraný na situáciu priamo u neverejných poskytovateľov. Tieto prieskumy poukázali na viaceré skutočnosti a priniesli aj poznatky, ktoré v implementačnej praxi doteraz neboli známe a sú aj pre mnohých odborníkov prekvapením. Skôr než Vám predstavíme niektoré vybrané výsledky prieskumu, je potrebné uviesť, že z počtu 2 888

Ako obec reagovala na podanú žiadosť o FPP (v %)

distribúovaných dotazníkov sa do prieskumu zapojilo 2 012 obcí, čo predstavuje 70% návratnosť a tým zvyšuje validitu získaných údajov.

Áké sú výsledky zistení? Alarmujúce bolo zistenie, že z 2012 zapojených obcí poskytuje finančný príspevok na prevádzku na svojho občana, ktorý má v danej obci trvalý pobyt, len 8,88 % obcí.

Prekvapením bolo tiež zistenie, že z 1 579 (79%) obcí uviedlo, že finančný príspevok na prevádzku neposkytli, lebo ich nikto o to nepožiadaval. To znamená, že neverejný poskytovateľ sa neobrátil na príslušnú obec s písomnou žiadosťou o poskytnutie finančného príspevku na prevádzku pre obyvateľov, ktorí majú v danej obci trvalý pobyt a neverejný poskytovateľ im poskytuje sociálnu službu patriacu do pôsobnosti obce. Tieto výsledky potvrdzujú aj údaje získané v prieskume realizovanom u neverejných poskytovateľov, ktorý bol rovnako zameraný na financovanie prostredníctvom FPP zo strany obcí, kde bolo zistené, že veľký počet neverejných poskytovateľov vôbec nežiada obec o poskytnutie FPP. U poskytovateľov pobytových zariadení sociálnych služieb (ZPS a ZOS), výsledky prieskumu ukazujú, že pri oboch druhoch sociálnych služieb takmer polovica neverejných poskytovateľov sociálnych služieb (54,2%; 44%) vôbec nepožiadala obec /mesto o FPP. Ak porovnáme tento výsledok s výsledkami pri ambulantnej sociálnej službe (DS), nie je počet neverejných poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí nepožiadali o FPP tak výrazný a predstavuje len 25 %. Najčastejším dôvodom, pre ktorý sa neverejný poskytovateľ sociál-

nych služieb a to u všetkých druhov sociálnych služieb (ZPS, ZOS, DS) neobracali na obec/mesto o finančnú podporu prostredníctvom príspevku, bola skutočnosť, že mali predchádzajúce negatívne skúsenosti, napr. obec im žiadny príspevok neposkytla alebo nie v adekvátnej výške.

Dôvody, ktoré uvádzali obce pre neposkytnutie príspevku dávajú jasný signál o tom ako vnímajú obce svoju zákonom ustanovenú povinnosť a preukazujú, že mnohé obce postupujú v rozpore s platnou legislatívou. Ďalej bolo zistené, že 149 obcí (7%) neposkytlo príspevok napriek žiadosti neverejného poskytovateľa a 104 obcí (5%) neposkytlo FPP, pričom nebolo možné identifikovať, z akých dôvodov obec neposkytla FPP, keďže obec okrem odpovede „nie“ neuviedla žiadnu inú informáciu.

Reakcie obcí na podanú žiadosť boli rôznorodé. Najčastejšie dôvody, ktoré uvádzali obce pre neposkytnutie FPP boli nasledovné:

- obec/mesto nemá vyčlenené na tento účel finančné zdroje v rozpočte obce/mesta. 259 obcí čo predstavuje 13%.
- obec/mesto nemá finančné prostriedky (245 obcí, čo predstavuje 12%)
- podpora týchto sociálnych služieb nepatrí medzi priority obce/mesta (16 obcí, čo predstavuje 1%).
- Iné dôvody

Na zistenie názorov a vnímanie originálnej povinnosti obcí pri neposkytovaní FPP je podľa nášho názoru dôležité sa oboznámiť aj s inými dôvodmi, ktoré obce uvádzali. U 177 obcí (9%),

LEN 8,8 %
OBCÍ FINANČNE
PODPORUJE
SVOJICH
OBČANOV
V SOCIÁLNYCH
SLUŽBÁCH

ktoré uviedli tieto iné dôvody výsledky prieskumu ukázali zaujímavé až zarážajúce zistenia. Pre prehľadnosť sme odpovede týkajúce sa iných dôvodov neposkytnutia FPP zaradili do nasledovných skupín:

- **poskytujeme iné druhy sociálnych služieb alebo inú formu pomoci alebo nemáme také zariadenie/ sami poskytujú sociálne služby** (91 obcí, čo predstavuje 5%). Najčastejšie uvádzali: „opatrovateľskú službu alebo skutočnosť, že sociálnu službu v obci poskytuje iný poskytovateľ (napr. Spišská katolícka charita); obec nemá v pôsobnosti žiadne zariadenie na poskytovanie sociálnej služby, sociálnu službu si zabezpečuje vo vlastnom zariadení; neverejnému poskytovateľovi poskytuje mesto dotáciu na prípravu obedov pre osoby v dôchodkovom veku; nie, žiadne takéto zariadenie nemáme; v obci nemáme neverejného poskytovateľa sociálnych služieb“

- **občan má rodinu, príbuzných, ktorí sa môžu o občana postarať a aj jeho sociálnu službu financovať**, napr. „občan alebo jeho príbuzní majú dostatok finančných prostriedkov (predali dom); občan previedol darovaním svoj majetok na syna; syn žiadateľa dobrovoľne prevzal povinnosť doplácať rozdiel medzi výškou úhrady za sociálnu službu podľa platného cenníka a výškou povinnej úhrady prijímateľa sociálnej služby v zmluve o poskytovaní sociálnej služby; rodina žiadateľa bola schopná platiť požadovanú sumu za poskytnutie sociálnej služby svojej matky; sociálna služba je občanovi poskytovaná na základe žiadosti rodiny; občanovi už bola služba poskytovaná, zabezpečil si ju sám“

- **obec si neobjednala sociálnu službu/nepožiadala o sociálnu službu**, napr. obce uvádzali: „mesto nežiadalo neverejného poskytovateľa o umiestnenie občanov do zariadenia; obec nežiadala túto službu a nie je v zmluvnom vzťahu s poskytovateľom; obec si tento druh služby neobjednala; obec neuzatvárala zmluvu so zariade-

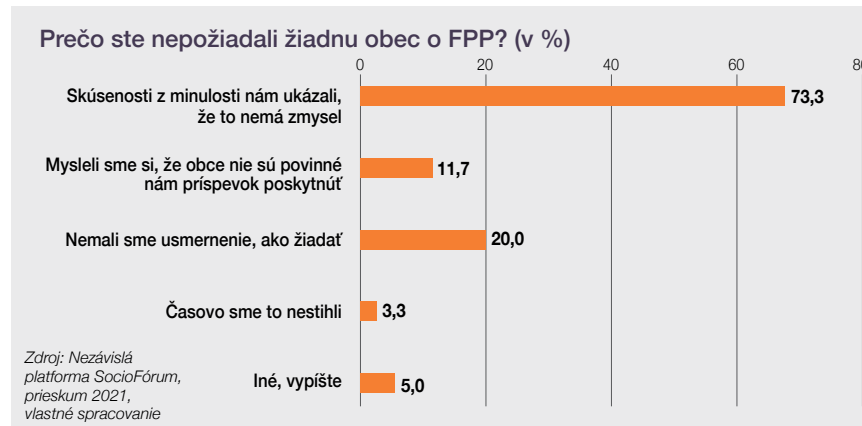
ním; obec nemá uzatvorenú zmluvu s DSS a ani nežiadala o poskytovanie takýchto služieb; obec nemala podpísanú zmluvu s neverejným poskytovateľom SS, ale s občanom s trvalým pobytom v obci odkázaným na SS; občan žiadal o poskytnutie príspevku až keď bol už umiestnený a sociálna služba sa mu už poskytovala; neverejný poskytovateľ žiadal o príspevok za nášho občana, aj napriek tomu že občan žiadal priamo poskytovateľa o poskytnutie sociálnej služby a medzi sebou uzatvorili zmluvu o poskytnutí sociálnej služby; to že si rodina klienta vyberie súkromného poskytovateľa SS, je na rozhodnutí rodiny, preto aj finančné náklady by mala rodina znášať“

- **Neverejný poskytovateľ nepredložil obci relevantné údaje a doklady**, napr. obce uvádzali: „žiadosť nebola jednoznačná; neverejný poskytovateľ nám neposkytol správne údaje;

neverejný poskytovateľ nepredložil požadované EON a iné žiadané údaje; aj napriek opakovanej žiadosti neboli splnené podmienky podľa § 75 ods.7, § 77 ods. 9 zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách; odmietli uviesť preukázanie podmienok § 77, zákona č. 36/2005 Z.z. o rodine; nevyhovujúce znenie uznesenia OZ.“

Aký je záver?

S výsledkami realizovaných prieskumov¹ sme oboznámili aj Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, ktoré je zodpovedné za oblasť sociálnych služieb a boli jedným z podnetov, na základe ktorého sa uskutočnilo rokovanie zainteresovaných subjektov na okrúhlym stole dňa 28. 9. 2021 s ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny SR pánom Milanom Krajniakom k pracovnej verzii novely zákona o sociálnych službách. Výsledkom stretnutia a diskusie relevantných aktérov sú aj viaceré zmeny v oblasti

financovania, ktoré sa premietli do novely zákona o sociálnych službách, t. j. do zákona č.484/2021, ktorý nadobudol účinnosť dňa 1.januára 2022. Ide o zmeny v ustanovení § 75 odsek 1, 2, 3, 4, 7 a 8, ktorými sa vypúšťa podmieňovanie povinnosti poskytovať verejné zdroje tzv. objednaním/ požiadanim sociálnej služby u neverejného poskytovateľa zo strany obce alebo VÚC. Viaceré požiadavky poskytovateľov sociálnych služieb, ktorí upozorňovali zodpovedných na dlhodobé neplnenie si zákonných povinností obcí pri finančnej podpore svojich odkázaných občanov, najmä seniorov, vyústili do kompromisu. Ten sa premietol aj do novely zákona o sociálnych službách ako dočasné riešenie pre rozpočtový rok 2022. V praxi to bude znamenať, že aj odkázaní občania, ktorým sa už poskytuje sociálna služba u neverejných poskytovateľov v zariadení pre seniorov alebo v zariadení opatrovateľskej služby a neboli doteraz podporení z verejných zdrojov, sa snád' dočkajú spolu financovania svojej sociálnej služby z obce. Novela umožňuje hlavne obci (prechodné ustanovenie § 110a odsek 13 a 14) poskytnúť FPP v paušálnej výške na odkázaného občana. Ide o občana, ktorému sa už poskytuje sociálna služba a ktorý od 1.1.2022 písomne požiada obec o zabezpečenie poskytovania bytovej sociálnej služby v zariadení (§ 35 alebo § 36) s podporou z verejných zdrojov (§ 8 odsek 1). Výška tohto príspevku je najmenej 100 eur na mesiac, t. j. 1200 eur na rozpočtový rok, najviac vo výške určenej podľa § 77. Ak by výška FPP určená podľa § 77 nedosahovala sumu 100 eur na mesiac, bude

obec povinná poskytnúť neverejnému poskytovateľovi FPP vo výške určenej podľa podmienok a pravidiel ustanovených podľa § 77. To znamená, že len v takomto prípade môže byť výška FPP určená a poskytnutá neverejnému poskytovateľovi v nižšej sume ako 100 eur mesačne. Uvedená zmena, t. j. spôsob určenia výšky FPP (100 eur), sa vzťahuje aj na spolu financovanie tých odkázaných občanov, ktorým sa sociálna služba začne poskytovať až od 1.1.2022, ak ide o odkázaných občanov, ktorí budú prijatí do zariadenia nad rámec počtu prijímateľov, na ktorých obec poskytovala FPP v roku 2021. Upozorňujeme, že takýto osobitný spôsob poskytnutia FPP nie je možné uplatniť u tých prijímateľov sociálnej služby, ktorým sa už ku dňu účinnosti zákona poskytuje sociálna služba s finančnou podporou z rozpočtu samosprávy.

Chceme veriť, že na základe uvedených zmien sa zlepší situácia v spolu financovaní svojich občanov zo strany obcí a občania nebudú nútení si uplatňovať svoje nároky súdnou cestou.

Čo je však dôležité, ani súčasné čiastkové a aj prechodné legislatívne zmeny nie sú postačujúce. Systém sociálnych služieb, vrátane ich financovania a podpory rozvoja komunitných služieb potrebuje zásadné reformy. Bez nich a to s časovým predstihom nebude možné zmierniť ani dopady demografického vývoja na spoločnosť, napr. v oblasti zdravotnej a dlhodobej starostlivosti a ani v oblasti dôchodkového poistenia.

Mgr. Lýdia Brichtová, PhD.

1) Zdroj: <http://www.socioforum.sk/index.php/aktuality/35-aktuality/314-iba-8-obci-financne-podporuje-svojich-obanov-a-prispeva-na-socialne-sluzby>.

Riešenie TELEMON je pripravené pre zariadenia sociálnych služieb, ktoré chcú posunúť starostlivosť o svojich klientov na vyššiu úroveň a taktiež využívať všetky benefity, ktoré inovatívna telemedicínska služba poskytuje. V rámci prevencie sa zdravotnícky personál zaujíma nielen o to, čo je už u klienta zjavné, ale aj o to, čo sa ešte neprejavilo, no je možné na základe získaných informácií a dát predvídať. Ochorenie je možné eliminovať skôr, ako sa v plnom rozsahu prejaví. Telemedicina tak môže podporiť postupný presun od liečenia k udržaniu zdravia.

„Začni kopať studňu skôr, ako si smädný.“

Staré čínske príslovie

MONITORING VITÁLNYCH FUNKCIÍ KLIENTOV ZARIADENÍ SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Ide o inovatívny program, vďaka ktorému získa zariadenie sociálnych služieb set medicínskych prístrojov na sledovanie vitálnych funkcií a zdravotného stavu klientov. Personál ZSS veľmi jednoducho a rýchlo nameria klientom telesné hodnoty, ktoré sa následne pomocou bluetooth technológie prenesú na mobilný HUB (špeciálne prispôbosený mobilný telefón) a privátnou zabezpečenou sieťou bezpečne uložia v systéme TELEMON. Získané dáta sú pomocou vzdialeného prístupu k dispozícii zdravotníckemu personálu a lekárovi ZSS v reálnom čase.

Manažment zariadenia sociálnych služieb získa spoľahlivú kontrolu nad realizovanými meraniami. Chybovosť pri zápise nameraných hodnôt je úplne eliminovaná, namerané hodnoty nie je možné manuálne upravovať. Služba zefektívni prácu ošetrovateľov ZSS, zníži administratívnu záťaž pri meraní vitálnych funkcií klientov. Zdravotné sestry a ošetrojúci personál nemusia namerané hodnoty zapisovať na papier.

Preukázateľná zdravotná starostlivosť môže byť ďalším benefitom pre zariadenia, ktoré prostredníctvom telemedicínskej služby TELEMON zvýšia transparentnosť meracích úkonov. Navyše nie je potrebná ani archivácia množstva tlačených dokumentov. Personál vie klientom vyhotovovať reporty pre lekárov.

K meraniu fyziologických funkcií používame certifikované zdravotnícke prístroje vhodné pre telemedicínske riešenia. Každý prístroj je pred odovzdaním klientovi technicky nastavený a pripravený k okamžitému použitiu. Ponúkame možnosť zostaviť individuálne sady pre dlhodobé merania klientov.

„Pre TELEMON sme sa rozhodli aj v Domove sociálnych služieb v Stupave. Na riešení nás zaujala jednoduchosť jeho používania, možnosť rýchlej implementácie do niekoľkých dní, garancia spoľahlivého merania prostredníctvom certifikovaných medicínskych zariadení. A predovšetkým nízka investícia do vybavenia. TELEMON je jedno zo šikovných a užitočných riešení, ako zabezpečiť kvalitnú zdravotnú starostlivosť pre našich klientov DSS s ohľadom na ich zázemie a komfort.“

Mgr. Michal Petrovaj, riaditeľ DSS a ZpS Kaštieľ Stupava

Pravidelným a častým meraním je možné včas zachytiť zhoršujúci sa stav klienta ZSS, zvýšiť kvalitu jeho života a sekundárne znížiť náklady na liečenie ťažkých zdravotných stavov. Monitorovanie klientov je rýchle a pohodlné.

Technológia disponuje najmodernejšími metódami ochrany zbieraných údajov. Pri prenose sú informácie v každom momente šifrované a zabezpečené špeciálnou privátnou sieťou. Informácie v žiadnom momente neopúšťajú priestor Európskej únie.

ZDRAVIE S PREHĽADOM

2 MESIACE
BEZPLATNE

PRE ZARIADENIA SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

— Set zdravotníckych prístrojov ZDARMA —

— Zvýšenie úrovne starostlivosti o Vašich klientov —

Viac informácií na www.telemón.sk

PALIATÍVNA A HOSPICOVÁ STAROSTLIVOSŤ O KLIENTOV

V ZARIADENIACH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB

Cieľom paliatívnej starostlivosti je zmiernenie telesného a duševného trápenia a bolesti. Popri našej starostlivosti je nutné zachovať dôstojnosť každého človeka a poskytnúť podporu pre rodinu a blízke osoby nášho klienta. Stávame sa sprevádzajúcimi osobami. Paliatívna starostlivosť sa poskytuje všetkým klientom/pacientom s nevyliciteľným ochorením. Je to bez ohľadu na štádium ochorenia a ďalšiu možnú liečbu. Hospicová starostlivosť je súčasťou paliatívnej starostlivosti a to v terminálnom štádiu choroby (onkologické ochorenie, demencia, roztrúsená skleróza, krehký geriatrický pacient, v konečnom štádiu chronického zlyhávania

orgánov). V starostlivosti o klientov zamestnancom môžu pomôcť rôzne indikátory paliatívnej starostlivosti, ktoré hodnotia napríklad škálu funkčnej zdatnosti, škálu utrpenia a symptómov. Nevyliciteľné ochorenie má tri fázy. Prvá fáza: kompenzované ochorenie, ktoré môže trvať mesiace až roky.

„Si dôležitý, jednoducho pretože si ty Ty. Si do poslednej chvíle Tvojho života dôležitý a my urobíme všetko preto, aby si mohol v pokoji zomrieť, ale aj žiť do konca.“

Dr. Cicely Saunders, zakladateľka moderného hospicového hnutia

Počas tohto obdobia je ochorenie pod kontrolou. Indikovaná je úplná liečba a resuscitácia. Druhá fáza: fáza zlomu-preterminálny stav, kedy ochorenie nereaguje na kauzálnu liečbu. Dochádza k zlyhávaniu systémov v organizme, zhoršuje sa funkčná zdatnosť klienta/pacienta. Tretia fáza: terminálna fáza nevyliciteľne chorého. V nej dochádza k nezvratnému zhoršeniu zdravotného stavu smerujúcemu až k smrti. V zariadeniach sociálnych služieb pracuje personál, ktorý sa nazýva multidisciplinárny tím. Do tohto tímu je však potrebné zahrnúť aj rodinu, kňaza, priateľov, či spolubývajúcich osoby. Všetci členovia tímu musia úzko spolupracovať a odovzdávať si presné in-

V OSTATNÝCH DVOCH ROKOCH NÁS V PREVAŽNEJ MIERE SUŽOVALO PANDEMICKÉ OBDOBIE. ŽILI SME STAROSTLIVOSŤOU A STRACHOM O NAŠICH KLIENTOV V ZARIADENIACH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB. PRÁVE TÍ PATRIA K NAJZRANITELNEJŠEJ SKUPINE OBYVATELSTVA. ZÁROVEŇ BOLI NÁCHYLNÍ PODĽAHNÚŤ AJ PRE NÁS NEZNÁMEMU OCHORENIU. V SPOMÍNANOM OBDOBÍ PANDÉMIE BOLI ZAMESTNANCI TÝCHTO ZARIADENÍ VYSTAVENÍ VEĽKÉMU PSYCHICKÉMU NÁPORU, KEĎ NIEKTORÍ KLIENTI NA TOTO OCHORENIE ZOMRELI. S UMIERANÍM A SO SMRŤOU SA VŠAK STRETÁVAME VŠADE - V DOMÁCOM PRIRODZENOM PROSTREDÍ, V NEMOCNICI, ALE AJ V ZARIADENIACH SOCIÁLNYCH SLUŽIEB.

formácie. Čím bude lepšia spolupráca, tým bude lepšie zabezpečená kvalita života klienta/pacienta. Celý personál musí dodržiavať etické princípy a práva pacientov. Slovenská republika v roku 2001 prijala Chartu práv pacienta. V nej sa, okrem iného uvádza, že nevyliciteľne chorí a umierajúci majú právo na takú úľavu a umiernenie bolesti, ktoré zodpovedá súčasným vedomostiam a možnostiam zdravotnej starostlivosti o umierajúcich. Ďalej, že takéto osoby majú právo, aby sa s nimi až do smrti zaobchádzalo, ako s ľudskými bytosťami. Zomierajúci majú právo byť ošetrovaní pozornými, citlivými a skúsenými ľuďmi. Právo na vyjadrenie svojich pocitov či emócií a byť ušetrení od bolesti.

Našich klientov by sme mali dobre poznať. Kde žili, pracovali, aké majú vzdelanie, vzťahy v rodine, či medzi priateľmi. Po čom túžia, čo ich trápi, aká je ich viera... Tieto informácie a čas na rozhovor s nimi, nám pomôžu získať si ich dôveru. Je na nás, aby sme získanú dôveru nestratili. Takto vybudovaný vzťah nám, ako sprevádzajúcim osobám, pomáha zabezpečiť kvalitu ich života až po smrť.

V tomto uponáhľanom období, keď je málo času na všetko a v práci sa nezastavíme, zabúdame na rozhovor s našimi klientmi. Zariadenia sociálnych služieb zabezpečujú rôzne školenia pre zamestnancov ohľadom komunikačných techník. V sociálnych službách sú tieto zručnosti priam nevyhnutnosťou. Teoretické vedomosti z kurzov je potrebné správne aplikovať do praxe. Komunikácia ide ruka v ruku s počúvaním klientov. Dôležité je správne kladenie otvorených otázok. Dať klientovi možnosť vyjadriť sa čo ho trápi, čoho sa bojí. Týmto spôsobom sa dozvieme, ako sa vysporiada

„Človek, ktorý odišiel, pretrváva v tých, čo prichádzajú po ňom. Človek, ktorý prichádza, pretrváva v tých, čo odišli.“
Karol Wojtyła

napríklad s nevyliciteľným ochorením, alebo blížiacim sa koncom pozemskej púte. Snažme sa dozvedieť, aké má želania. Nech ho napríklad navštívi priateľ, s ktorým sa už roky nerozprával, alebo nech príde za ním kňaz. Ľudia, ktorí zomierajú si všimajú pri rozhovore naše reakcie, či naozaj počúvame čo vravia, aký je náš prejav ľútosti. Počas rozhovoru je vhodné v správnom čase pracovať s tichom. Niekedy v tichu stačí chytiť zomierajúceho za ruku, či rameno. Aj pri rozhovoroch s umierajúcim musí celý multidisciplinárny tím spolupracovať. Často sa samotní zamestnanci boja otázok od umierajúcej osoby. Stáva sa to pri strachu z vlastnej smrteľnosti, nedostatku skúseností. Možno aj zo strachu z prejavu vlastných emócií. Človek, ktorý je terminálnom štádiu veľa spí. Stráca pojem o čase. Rozpráva sa s Bohom a stráca spojenie s realitou. Nesmieme zabudnúť, že sluch odchádza posledný. Dbajme teda na to, čo hovoríme počas celej

starostlivosti o umierajúceho človeka. Ako budeme spolu s rodinou prežívať umieranie im blízkej osoby, tak budú na zomrelého spomínať aj pozostalí. Nezabudnime, že počas celého obdobia si rodina všimá naše správanie, starostlivosť, prejavy súcitu a zármutku. My, ako zamestnanci zariadení sociálnych služieb, musíme byť pripravení na rôzne reakcie a prejavy smútku príbuzných. Znova aj v tomto období je spolupráca celého tímu nutná. Naším správaním a komunikáciou s pozostalými predídeme často nepríjemnostiam a rodina sa nám poďakuje za celkovú starostlivosť. Mnoho prijímateľov sociálnych služieb spolu so zamestnancami tvoria jednu veľkú rodinu. Často zamestnanci vedia o klientoch viac, ako ich blízki, či priatelia. Medzi klientmi a zamestnancami sa vytvárajú putá. Veď mnohí klienti vnímajú zamestnancov, ako svoje deti, súrodencov, susedov a priateľov. Na základe týchto skutočností je potrebné, aby sa zamestnanec o seba staral. Neoddeliteľnou súčasťou je dostatok oddychu. Miesto v ich voľnom čase majú mať ich koníčky a záľuby. Len takto sa dokážu zamestnanci kvalitne postarať o našich prijímateľov sociálnych služieb.

Mgr. Viera Kazimírová

SLOVO
ODBORNEJ
PRAXE

K ZAMESTNÁVANIU VOJNOVÝCH UTEČENCOV Z UKRAJINY NA SLOVENSKU

ZAMESTNAŤ UKRAJINCOV ALEBO V NIEKTORÝCH PRÍPADOCH AJ INÉHO ŠTÁTNEHO PRÍSLUŠNÍKA TRETEJ KRAJINY PRICHÁDZAJÚCEHO K NÁM Z UKRAJINY JE DNES JEDNODUCHŠIE, AKO PRED RUSKOU AGRESIOU. SÚ TU VŠAK URČITÉ ŠPECIFIKÁ NA KTORÉ SA TREBA POZRIEŤ.

Dočasné útočisko ako najefektívnejší spôsob vstupu na trh práce

Ak sa vojnoví utečenci z Ukrajiny rozhodnú zostať u nás dlhšie, zvyčajne žiadajú o poskytnutie tzv. dočasného útočiska, keďže ide o také oprávnenie na pobyt, ktoré môžu v aktuálnej situácii získať veľmi jednoducho a rýchlo. Konkrétne podmienky poskytovania dočasného útočiska stanovuje uznesenie vlády SR č. 185/2022 zo 16. marca 2022.

Osoby, ktorým je poskytnuté dočasné útočisko, získavajú doklad o tolerovanom pobyte a môžu sa u nás zamestnať bez toho, aby disponovali povolením na zamestnanie a tiež bez toho, aby vo vzťahu k ich pracovnému miestu bolo vydané potvrdenie o možnosti obsadenia voľného pracovného miesta.

Pracovať môžu nielen na základe pracovnej zmluvy, ale aj na základe niektorej z dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru. Pracovná zmluva/dohoda musí byť vyhotovená v slovenskom jazyku, pričom pre dodržanie požiadavky zrozumiteľnosti právneho úkonu vyplývajúcej z Občianskeho zákonníka je zároveň nevyhnutné, aby bola pracovná zmluva/dohoda vyhotovená tiež v jazyku, ktorému zamestnanec preukázateľne rozumie. Pracovné podmienky samozrejme musia byť dohodnuté bez akéhokoľvek náznaku diskriminácie v porovnaní s domácimi zamestnancami. Osobu, ktorej bolo poskytnuté dočasné útočisko, môže pritom zamestnať aj agentúra dočasného zamestnávania za účelom jej dočasného pridelenia k užívateľskému zamestnávateľovi.

Sociálne a zdravotné poistenie

Pokiaľ ide o sociálne poistenie, zamestnanec musí byť prihlásený do Sociálnej poisťovne skôr, ako začne vykonávať prácu. Postup pri prihlasovaní zamestnanca, ktorý bude pracovať na základe poskytnutého dočasného útočiska, sa nelíši od prihlasovania iných zamestnancov.

Zamestnanec, ktorý bude pracovať na základe poskytnutého dočasného útočiska, sa stáva súčasťou verejného zdravotného poistenia a má nárok na zabezpečenie

zdravotnej starostlivosti v rovnakom rozsahu ako štátni príslušníci našej krajiny. To však platí iba za predpokladu, že jeho dohodnutá mzda je aspoň vo výške minimálnej mesačnej mzdy (aktuálne 646 EUR). Ak ide o zamestnanca odmeňovaného hodinovou mzdou/odmenou, jeho dohodnutá hodinová mzda/odmena sa prepočíta na mesačnú mzdu s ohľadom na dohodnutý rozsah pracovného úväzku (podľa vzorca (hodinová mzda/odmena x 174) x rozsah úväzku) a výsledná suma sa následne porovná so sumou minimálnej mesačnej mzdy. V prípade, ak je kritérium týkajúce sa minimálnej požadovanej výšky mzdy splnené, zamestnanec je povinný prihlásiť sa do zdravotnej poisťovne, ktorú si zvolí, a to do ôsmich kalendárnych dní od vzniku pracovnoprávneho vzťahu. Na podanie prihlášky môže splnomocniť aj zamestnávateľ, pričom zdravotné poisťovne zvyčajne tiež vyžadujú predloženie identifikačného dokladu, kópie dokladu o tolerovanom pobyte, kópie pracovnej zmluvy/dohody a kópie informačnej karty. Zamestnanca následne prihlasuje do zdravotnej poisťovne aj sám zamestnávateľ, ktorý má na to taktiež lehotu

Informačné povinnosti voči príslušnému úradu práce

Do siedmich pracovných dní odo dňa nástupu do zamestnania je zamestnávateľ povinný informovať o tejto skutočnosti príslušný úrad práce (podľa územného obvodu, v ktorom sa nachádza miesto výkonu práce). Zamestnávateľ je v tejto súvislosti povinný doručiť príslušnému úradu práce tzv. informačnú kartu spolu s kópiou pracovnej zmluvy/dohody a kópiou dokladu o tolerovanom pobyte. Aj o skončení zamestnania musí zamestnávateľ informovať príslušný úrad práce v lehote siedmich pracovných dní.

ôsmich kalendárnych dní od vzniku pracovnoprávneho vzťahu. V prípade, ak kritérium týkajúce sa minimálnej požadovanej výšky mzdy nie je splnené, zamestnanec sa nestáva súčasťou verejného zdravotného poistenia a do zdravotnej poisťovne sa neprihlasuje. V takom prípade sa na základe poskytnutého dočasného útočiska stáva poistencom štátu a má nárok na bezplatnú neodkladnú zdravotnú starostlivosť.

Mgr. Tomáš Grell, LL.M.,
spolupracujúci advokát advokátskej kancelárie Taylor Wessing

HARTMANN

Aby vám už nič neušlo

Anatomicky tvarované
absorpčné pomôcky
ponúkajú spoľahlivú
ochranu pri strednej
a ťažkej inkontinencii

MoliCare® Premium
Lady a Men

Aj s únikom moču môžete robiť všetko, čo máte radi. Vyskúšajte obľúbené vložky alebo diskkrétne nohavičky, ktoré vyzerajú ako spodná bielizeň.

MoliCare® – spoľahlivé riešenie na akýkoľvek únik moču od značky HARTMANN.

Bližšie informácie a VZORKY ZDARMA získate u našich odborných poradkýň na bezplatnej linke **0800 100 150** alebo na internetových stránkach **www.moliklub.sk**

Budúcnosť je už dnes

Vedieť, čo urobiť tento rok lepšie, je asi dobrý nápad.
Aj malá zmena môže byť užitočná.

Lucka v novom šate je zálohovateľná.

Všetky produkty s novými etiketami so symbolom „Z“
môžete vrátiť vo svojich obchodoch. Takto sa plastové fľaše
znovu stanú užitočnými a nebude z nich odpad, ktorý nám
poškodzuje prírodu. Každá fľaša Lucky je 100 % recyklovateľná
a môže sa z nej niečo skvelé znova vytvoriť.

Urobme to pre naše deti.

zmena
k lepšiemu

ZÁLOHOVANÉ

Lucka Tvoj vodný anjel®
www.lucka.sk

